

Constantem decorat
honor

КВЛКРАУТА

N:o 4/1962

22 56

Kylkirauta toivottaa lukijakunnalleen
ja ilmoittajilleen

Hyvää Joulua

ja

Onnellista Uutta Vuotta!

*"Oikea
mies
kirjoitti
hyvän
romaanin
hyvästä
aiheesta"*

(Vaasa)

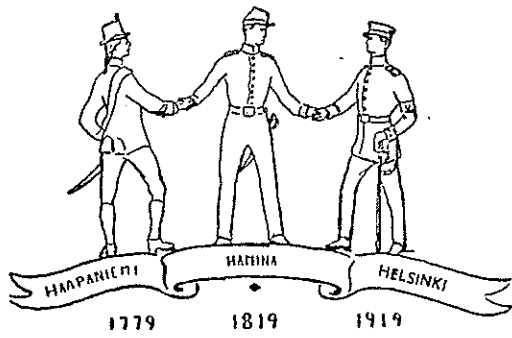
WSOY

**PÄIN NOUSEVAN
SUOMEN RANTAA**
ARTTURI LEINOSEN

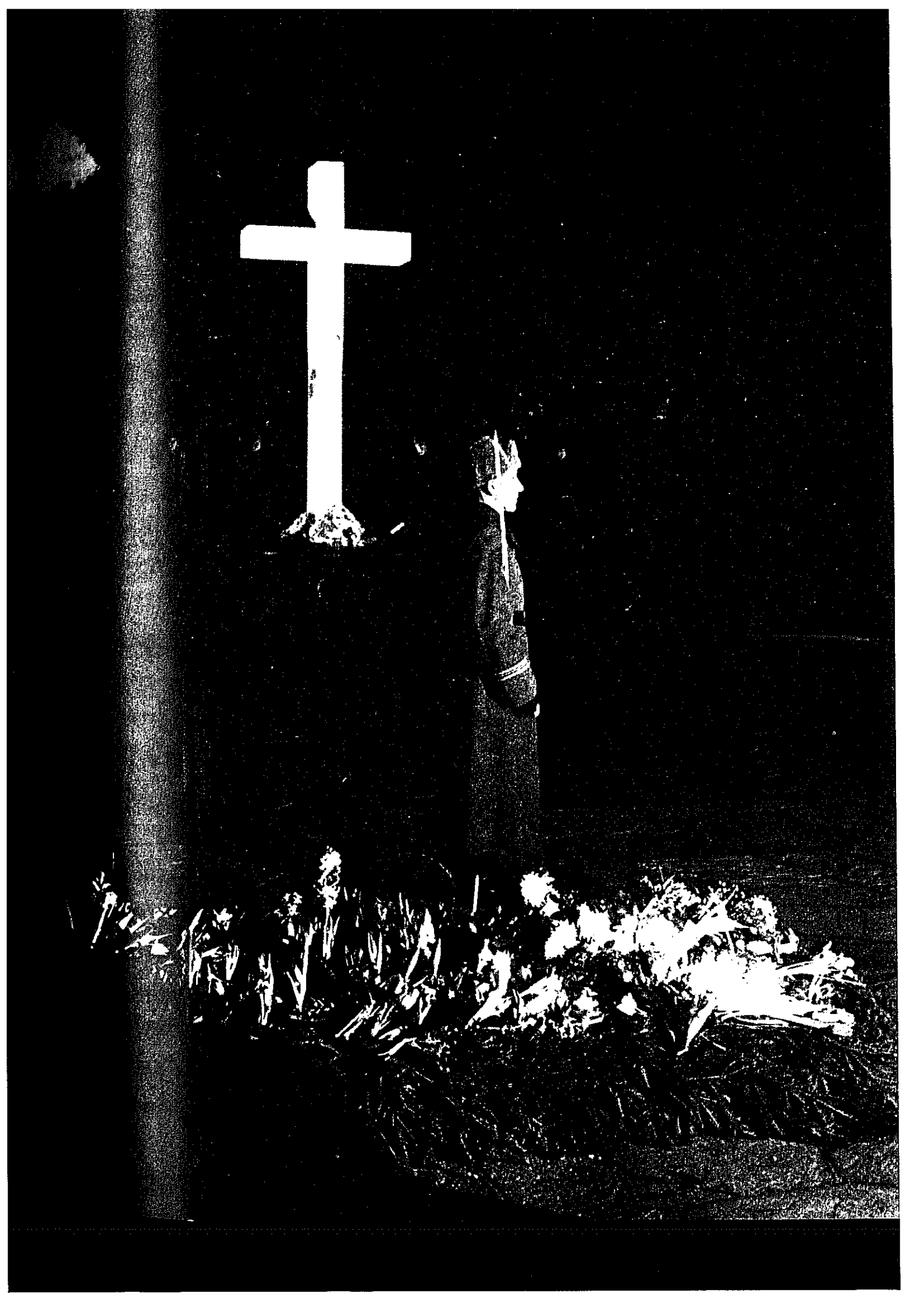
suuri jääkäriromaanin — "miehekäs, rehti romaanin."
(US) 2. p. 365 s. 780/950 mk.

**Maan-
puolustajain
lehti**

UUSI SUOMI

Vyötti miekan vyötärölle Lupeellensa kylkiraudan

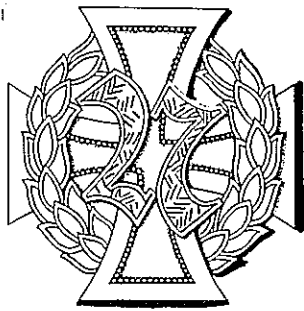

Kylkiraudan lukijoille

Havaintojeni mukaan on Kadettikunnan toiminnan päämääränä ollut kuluvana toimintavuonna upseerikunnan sisäisen yhteyden lujittaminen ja sen yhteiskunnallisen valvotuneisuuden lisääminen. Tähän päämäärään on yhdistys pyrkinyt mm järjestämällä yhteistoiminnassa Upseeriliiton kanssa opintopäiviä. Uskon että näille päville osallistuneet upseerit ovat saaneet uutta ja merkittävää yhteiskunnallista tietoutta omaksi pääomakseen, joka heidän välityksellään tulee koitumaan puolustuslaitoksen hyödyksi. Olen mielihyvin seurannut muitakin Kadettikunnan kasvatukselliseen toimintaan liittyviä toimenpiteitä. Suunta on käsitykseni mukaan oikea. Meidän onkin jatkuvasti pyrittävä lisäämään yhteyksiämme eri kansalaispiireihin ja opittava ymmärtämään nopeasti kehittyvää yhteiskuntaamme. Näin menetellen pystymme oikein suhtautumaan kasvatettavaksemme annettuun nuorisoon ja täyttämään tehtävämme. Toivoen Kadettikunnalle jatkuvaa menestystä toivotan sekä siviilitehtävissä toimiville että vakinaisessa palveluksessa oleville kunnan jäsenille hyvää Joulua ja rauhallista Uutta Vuotta.

Puolustusvoimain komentaja
Jalkaväenkenraali

† 6. 11. 62

Puolustusvoimain entinen komentaja jalkaväenkenraali, Mannerheim-ristin ritari Kaarlo Aleksanteri Heiskanen syntyi Joroisissa 28. 10. 1894. Hän valitsi 21-vuotiaana nuorukaisena elämänurakseen sotilaan tehtävän liittyen Jääkäripataljoona 27:än. Suomen armeijan palvelukseen hän astui vuonna 1918 vänrikkinä osallistuen vapaussotaan.

Esimerkillisenä alaisena ja esimiehenä hän palveli itsenäisen Suomen puolustusvoimissa nuorempana upseerina, komppanian päällikkönä, pataljoonan komentajana ja rykmentin komentajana. Talvisodassa silloinen eversti Heiskanen toimi Jalkaväkirykmentti 7:n komentajana osallistuen rykmentteineen menestyksellisesti mm Summan ratkaisutaisteluihin helmikuussa 1940 ja Viipurin puolustukseen. Jatkosodassa hän johti 11. Divisioonan joukkoja Laatokan-Karjalassa, Syvärin kannaksella ja Karjalan kannaksella sekä syksyllä 1944 Tornion — Muonion suunnassa. Sotien jälkeen kenraali Heiskanen toimi sotilasläänin komentajana, komentopäällikkönä, yleisesikunnan päällikön sijaisena sekä 2.Divisioonan komentajana, jonka jälkeen hänet nimitettiin puolustusvoimain komentajaksi ja ylennettiin jalkaväenkenraaliksi. Tässä tehtävässä hän palveli kuusi vuotta siirtyen täysin palvelleena eläkkeelle vuonna 1959.

Jalkaväenkenraali Heiskanen suoritti lähes puolivuosisataa kestäneen päivätyön Suomen puolustusvoimien ja maanpuolustuksen palveluksessa. Hänet tunnettiin suorasekkäisenä, tinkimättömänä, vaativana ja ehdottomana päällikkönä ja komentajana. Voimakastahtoisena sotilana hän saavutti laajojen piirien arvannon ja kunnioituksen.

Kadettikunta tekee kunniaa poismenneelle esimerkilliselle sotilaalle.

Kapteeni

Aimo Pajunen

Puolustusneuvosto

sen tehtävät
ja toiminta

On monia syitä, joiden vuoksi sotilaat eivät nykyään demokraattisessa valtiossa voi yksin huolehtia maanpuolustuksesta. Kansanedustuslaitos ja valtion johto päättävät puolustusmenoista, joiden määrällä ratkaistaan puolustuspolitiikan puitteet, ts missä laajuudessa maata kriisin tullessa voidaan puolustaa. Toisena tekijänä on tämän lehden lukijakunnalle tuttu sodankäynnin menetelmien ja vaikutuspiirin kehittyminen, mikä on johtanut paljon puhuttuun totaalisen maanpuolustuksen käsitteeseen ja tämän omaksumiseen käytännön maanpuolustustyössä.

Nämä seikat ovat useimmissa maissa lyöneet leimansa myös totaalisen maanpuolustuksen ylimmän johdon järjestelyihin. Tätä asiaa valaisee kuusi vuotta sitten julkaistu kadettiupseerin, valtiotieteen tohtori K. Killisen väitöskirja "Demokratia ja totaalinen sota", jossa molempien maailmansotien pohjalta tarkastellaan eri maiden sodanjohdon järjestelyä. Teoksesta havaitaan, miten mm Englannissa toisen maailmansodan aikana poliitikkojen ja sotilaiden yhteistoiminta saavutti kiinteät, tarkoituksenmukaiset muodot ja johti näin ollen tehokkaaseen sodanjohdossa siitähän huolimatta, että ammatillisia erimielisyyksiä ministereiden ja kenraaleiden välillä luonnollisesti esiintyi.

Meillä ei vielä viime sotiin mennessä päästy näin pitkälle. Totaalisen maanpuolustuksen ylijohdolle ei maassamme ollut mitään kiinteätä organisaatiota. Puolustusvoimainkin ylimmän johdon järjestely muuttui meillä vuosina 1918–1940 useaan otteeseen. Luonteenomaisena piirteenä säilyi kuitenkin kaikissa vaiheissa sotilasjohdon, erityisesti sen valmiutta ja puolustussuunnitelmia käsittelevän osan verraten suuri itsenäisyys ja eristyneisyys maan poliittisesta johdosta. Huipunsa tämä kehitys saavutti vuoden 1940 uudelleenjärjestelyssä.

Tämä ilmiö heijastui myös puolustusneuvoston kokoonpanossa ennen sotia. Siihenhän kuului ainoastaan sotilasjäseniä, joskin puolustusministerillä oli oikeus ottaa osaa neuvoston kokouksiin. Puolustusneuvoston puheenjohtajana toimi marsalkka Mannerheim koko sen toimikauden v:sta 1931 alkaen, jolloin neuvosto kutsuttiin koolle — asetus siitä oli kylläkin annettu jo huomattavasti aikaisemmin. Puolustusneuvoston asemassa — muttei kokoonpanossa — tapahtui tosin v 1938 huomattava muutos, kun yleisesikunnan keskeisimmistä osastoista muodostettiin puolustusneuvoston puheenjohtajan esikunta. Tämän järjestelyn ansiosta tuleva sodan ajan ylipäällikkö saattoi sanoa painavan sanansa sodan ajan puolustussuunnitelmia laadittaessa.

Tämä kenraalivaltainen puolustusneuvosto suoritti epäilemättä arvokasta työtä puolustusvalmiuden kohottamiseksi, nimenomaan maanpuolustuksen sotilaallisella sektorilla. Aikaansaannokset perustuivat kuitenkin lähinnä puheenjohtajan, marsalkka Mannerheimin arvovaltaan ja asemaan sodan ajan ylipäällikkönä. Kun kuitenkin

Puolustusneuvosto
seuraamassa meri-
voimien harjoitusta
KI MATTI KURJEN
kannella. Vasemmalta
pääministeri
Ahti Karjalainen.
jalkaväenkenraali
S Simelius ja
entinen pääsihteeri
kenraalimajuri
L. A. Airila.

vastuunalainen poliittinen johto ei ollut edustetuna puolustusneuvostossa, ei neuvostolla sittenkään maanpuolustuksen monissa elintärkeissä kysymyksissä ollut mahdollisuutta ajaa lävitse tahotoaan — esimerkkinä mainittakoon vain määrärahat — eikä siten myöskään kohota maanpuolustuksen todelliseksi johtoelimeksi, 1930-luvun puolustusneuvostoa voidaan lähinnä verrata Ruotsin nykyiseen sotilasjohtoon (Militärledningen). Se oli ylipäällikön ammatillisesti korkeatasoinen neuvottelukunta.

Puolustusneuvoston rakenteesta oli seurauksena, että talvisodan sytyttyä sen toiminta lakkasi kokonaan eikä sitä enää koskaan v 1938 annetun asetuksen pohjalta kutsuttu koole. Sotien aikana presidentin, ylipäällikön ja hallituksen yhteistointa, niin kiinteä kuin se yleensä olikin, ei tapahtunut minkään vakinaisen maanpuolustuksen johtoelimen puitteissa, jossa asiat olisi voitu alemmalla tasolla tapahtuvissa neuvotteluissa etukäteen valmistella.

Nykyisen puolustusneuvoston, josta asetus annettiin 21. 3. 1957 (sitä tarkistettiin sihteeristön osalta 21. 5. 1958), kokoonpanossa on pyritty korjaamaan edellisen neuvoston puutteet ja luomaan elin, joka kriisiaikana pystyy toimimaan totaalisen maanpuolustuksen johtoportaana ja rauhan aikana johtamaan tarpeellista suunnittelutyötä. Muutokset ovat olleet niin perusteellisia, ettei edellisestä puolustusneuvostosta ole jäänyt muuta kuin nimi jäljelle.

Asetuksen mukaan on puolustusneuvosto ylin neuvoa antava ja suunnitteleva elin sekä tasavallan presidentin neuvottelukunta valtakunnan puolustusta koskevista asioista. Puolustusneuvostolla ei ole, eikä hallitusmuotomme puitteissa voikaan

olla, varsinaista toimeenpanovaltaa, mutta sen päätöksillä on silti suuri kantavuus, johtuen sekä siitä, että tasavallan presidentti tarvittaessa ottaa osaa asioiden käsittelyyn, että neuvoston nykyisestä kokoonpanosta.

Puolustusneuvoston enemmistön muodostavat kuusi valtioneuvoston jäsentä, vakinaisten sotilajäsenten rajoittuessa kahteen. Puheenjohtajan nuija kuuluu pääministerille ja hänen estyneenä ollessaan puolustusministerille. Muita ministerijäseniä ovat ulkoasiainministeri, sisäasiainministeri, valtiovarainministeri ja kauppa- ja teollisuusministeri.

Pääministerin ja puolustusministerin jäsenyyttä ei tarvitse lähemmin perustella, onhan mm pääministerille ajateltu kuuluvan vastuun maanpuolustuksen ei-sotilaallisten toimintojen johtamisesta ja koordinoimisesta. Mutta myös muiden em ministereiden jäsenyys puolustusneuvostossa on varsin luonnollista, kun ajatellaan heidän tehtäviään totaalisen maanpuolustuksen eri aloilla. Ulkoasiainministerin toimialaan, ulkopoliittikkaan, kytkeytyvät saumattomasti valtakunnan turvallisuuskytymykset. Sisäasiainministerin alaisena taas ovat mm väestönsuojeluviranomaiset, lääninhallinto sekä rauhan aikana tärkeä, mutta kriisin tullessa vieläkin tärkeämpi maan lääkintähuolto. Kauppa- ja teollisuusministerin maanpuolustustehtävät liittyvät puolestaan lähinnä taloudelliseen maanpuolustukseen, jonka suunnittelua varten hänen alaisenaan toimii puolustustaloudellinen suunnittelukunta. Valtiovarainministeri taas vartioi valtion raha-arkkia, josta heltiävien määrärahojen runsaudella tai niukkuudella ratkaisevalla tavalla voidaan edistää tai hidastaa maanpuolustuksen kehittämistä.

Sotilasjohtoa puolustusneuvostossa edustavat puolustusvoimain komentaja ja yleisesikunnan päällikkö. Lisäksi tasavallan presidentti voi valtioneuvoston esityksestä kutsua enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan muitakin jäseniä puolustusneuvostoon. Tällaisia määräaikaissäseniä ovat tätä nykyä puolustusministeriön kansliapäällikkö ja puolustustaloudellisen suunnittelukunnan puheenjohtaja.

Puolustusneuvoston tehtävät selviävät parhaiten siitä annetusta asetuksesta, jossa ne on määritetty seuraavasti:

1) seurata sotilaspoliittisen aseman kehitystä ja selvittää sen vaikutus valtakunnan puolustukseen sekä suunnitella tämän perusteella määräytyvät puolustustehtävät;

2) tarkastaa sodan varalta ja sodan ajaksi laaditut valtakunnan puolustamisen perussuunnitelmat ja antaa niistä lausuntonsa sekä ottaen huomioon ne vaatimukset, jotka sanotut suunnitelmat asettavat hallinnon ja sen eri haarojen järjestelylle ja toiminnalle, puolustusvoimain yleiselle järjestelylle, henkiselle ja taloudelliselle puolustusvalmiudelle sekä väestön ja sen toimeentulon turvaamiselle, tehdä ehdotuksia tästä johdettaviksi toimenpiteiksi ja niiden edellyttämiksi lainsäädäntötoimiksi;

3) valmistella puolustuksen rahoitussuunnitelmia ja menoarvioita sekä tehdä niitä koskevia esityksiä;

4) ohjata eri alojen maanpuolustusvalmisteluja ja saattaa ne toisiinsa sopeutuviksi antamalla viranomaisille niitä koskevia lausuntoja ja tekemällä niistä aloitteita; sekä

5) antaa lausuntoja ja tehdä esityksiä muistakin asioista, jotka tarkoittavat valtakunnan puolustusvalmiuden kehittämistä, niin myös niistä neuvoston toimialaan kuuluvista kysymyksistä, jotka tasavallan presidentti tai neuvoston puheenjohtaja on erikseen saattanut sen käsiteltäviksi."

Nämä laajan työosan peittävät tehtävät ovatkin antaneet puolustusneuvostolle runsaasti työtä. Tehtäviensä suorittamiseksi on neuvosto pyrkinyt kokoontumaan suunnilleen joka toinen viikko, joskin kesälomakaudet ovat merkinneet hiljaisempaa aikaa toiminnassa. Tärkeisiin kokouksiin on osallistunut myös tasavallan presidentti.

Varsinaisten kokousten lisäksi on puolustusneuvosto käynyt eri varuskunnissa tutustumassa paikan päällä puolustusvoimain välineistöön ja hankintasuunnitelmiin. Viime vuonna tällainen matka suuntautui maa- ja ilmavoimiin, kun taas tänä vuonna puolustusneuvosto perehtyi Helsingin edustalla meripuolustuksen nykyiseen valmiuteen ja tulevaisuuden suunnitelmiin.

Puolustusneuvoston välittömänä työelimenä on sen sihteeristö, joka toimii puheenjohtajan alaisena. Pääsihteeriksi on määrätty päämajamestari, minkä järjestelyn avulla Pääesikunnan työkapasiteettia voidaan joustavasti käyttää puolustusneuvostossa esille tulevien asioiden valmisteluun.

Päätoimisia sihteereitä puolustusneuvostolla on vain kaksi, yleissihteerin ja hänen apulaisensa. Heidän lisäksi sihteeristöön kuuluu virkamiehiä lähinnä puolustusneuvoston jäsenten alaisista ministeriöistä ja virastoista. Nämä virkamiehet hoitavat sihteerin tehtäviä oman virkansa ohella. Sihteereiden enemmistö koostuu jälleen siviileistä, joskin yleissihteeriltä vaaditaan kelpoisuus everstin tai kommodorin virkaan.

Sihteeristön tehtävänä on omalta osaltaan valmistella neuvostossa esille tulevat asiat ja esitellä ne kokouksissa, mikäli esittelyä ei suorita joku puolustusneuvoston jäsenistä. Tämä tehtävä vaatii sihteeristöltä sekä keskinäistä kanssakäymistä että yhteyksiä muihinkin viranomaisiin. Samalla on seurattava maanpuolustusvalmisteluja eri aloilla ja pidettävä puolustusneuvosto näistä tiedoista sekä tehtävä aloitteita valmistelujen kehittämiseksi. Lisäksi päätoimiset sihteerit huolehtivat pöytäkirjan pitämisestä neuvoston kokouksissa, kirjelmien laatimisesta ja arkiston hoitamisesta.

On luonnollista, ettei sihteeristö yksin pysty kaikkia neuvostossa esille tulevia asioita tutkimaan ja valmistelemaan. Taloudellisen sektorin valmistelutöissä on keskeinen asema puolustustaloudellisella suunnittelukunnalla. Monia erikoiskysymyksiä tutkimaan on taas asetettu erityisiä toimikuntia, joihin on koottu maan pätevimmat asiantuntijat kyseisillä aloilla. Esimerkkeinä mainittakoon maanpuolustuksen lainsäädäntö, henkinen maanpuolustus, lääkintähuollon järjestely kriisiaikana yms.

Mitä puolustusneuvosto sitten on saanut aikaan toimittuaan nyt lähes viisi vuotta?

Puolustusneuvoston työskentelystä ei tietenkään voida julkisessa kirjoituksessa antaa tyhjentävää kuvaa, ovathan monet käsitellyt asiat luonteeltaan salaisia. Kerrottakoon kuitenkin muutamia seikkoja.

Maanpuolustuksen hallinnollisella ja taloudellisella sektorilla on useimmilla aloilla puolustusneuvoston antamien yleisohjeiden mukaisesti valmistunut perussuunnitelma kriisiajan varalle ja ne ovat saaneet puolustusneuvoston hyväksymisen siitä annetun asetuksen mukaisesti. Suunnitelmia laadittaessa on pyritty noudattamaan puolustusneuvoston hyväksymää periaatetta, jonka mukaan vastuun kriisiajan valmisteluista ja suunnitelmien toimeenpanosta pitäisi kuulua kunkin alan omille viranomaisille, jotta poikkeuksellisissa oloissa mahdollisimman vähän järkyttäisiin rauhan ajan johtosuhteita ja vastuunjakoa. Tämä on merkittävä mm. Pääesikunnalle ennen kuuluneiden tehtävien siirtymistä asianomaisten siviiliviranomaisten suorittavaksi. Usein näiden suunnitelmien kehittäminen on myös edellyttänyt uusia virkoja, varmuusvarastoja tai kalustohankintoja ja ne ovat siltä osin tulleet näkyviin valtion tulo- ja menoarviossa.

Henkisen maanpuolustuksen suunnittelua ja

valmistelua varten meillä ei ole ollut mitään vaki-naista elintä. Tämän epäkohdan korjaamiseksi on asiaa tutkinut komitea esittänyt henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunnan asettamista. Ehdotus on äskettäin käsitelty puolustusneuvostossa ja pian asetettaneenkin mainittu suunnittelukunta hoitamaan tätä maanpuolustuksen tärkeää sek-toria.

Väestönsuojelun piiristä on puolustusneuvosto mm hyväksynyt väestönsuojelun toimeenpano-or-ganisaation ja käsitellyt alan määrärahoja. Viime aikoina on säteilynvalvonnan kehittämiseen kiin-nitetty erityistä huomiota.

Sotilaallisen maanpuolustuksen kysymysten kä-sittelyyn on puolustusneuvosto käyttänyt paljon aikaa. Ensimmäinen tärkeä päätös koski ilmavoimien koulutuskonekannan uusimista, mikä nyt on jo toteutettu, ja sitä on seurannut pitkä sarja muita. On aivan luonnollista, että huomattavaa osaa ovat näytelleet määrärahakysymykset ja hankintasuunnitelmat. Tässä suhteessa työ on kantanut varsin runsaasti hedelmää, mikä ilmenee siitä, että puolustusvoimat on vuosina 1959—62 saanut käyttöönsä noin neljä kertaa enemmän pe-rushankintamäärärahoja kuin edellisenä neli-vuotiskautena, jolloin puolustusneuvostoa ei vielä ollut. Paljon on tässä suhteessa kuitenkin vielä tekemättä ja siksi onkin kokonaissuunnitelma puolustuslaitoksen kehittämiseksi 1960-luvulla parhaillaan puolustusneuvoston käsiteltävänä, ku-ten äskettäin on julkisuudessa mainittu.

Valmistautuminen kriisin varalle edellyttää paitsi suunnitelmia ja perushankintoja, myös henkilöstöön kouluttamista. Tätä silmällä pitäen on viime vuonna puolustusneuvoston aloitteesta saa-tettu käyntiin Sotakorkeakoulussa pidettävät to-taalisen maanpuolustuksen kurssit. Näiden kurs-sien osanottajista on vain pieni osa puolustusvoi-missa palvelevia, pääosan koostuessa totaalisen maanpuolustuksen siviilisektoreiden johtohenki-löistä ja asiantuntijoista. Mainittakoon, että ny-kyisen hallituksen jäsenistä kolme on suorittanut tämän kurssin. Kurssien osanottajien ryhmätyöt ja keskusteluissa esittämät ajatukset antavat pu-olestaan uusia virikkeitä totaalisen maanpuolustuk-sen eri alojen suunnitelmien kehittämiseksi.

Suunnitteilla on myös vastaavan koulutuksen ulottaminen lääninportaaseen. Tässä mielessä pi-dettiin kuluvan vuoden keväällä ensimmäiset ko-keiluluontoiset valmennuspäivät Turussa.

Puolustusneuvoston lähes viisi vuotta jatku-neen työn merkitystä on luonnollisesti varsin vai-keata täsmällisesti punnita. On kuitenkin todet-tava, että tänä aikana valmiutemme selvitä kriisi-ajan vaikeuksista on huomattavasti kohonnut to-taalisen maanpuolustuksen kaikilla sektoreilla, eikä vähiten sotilaallisella.

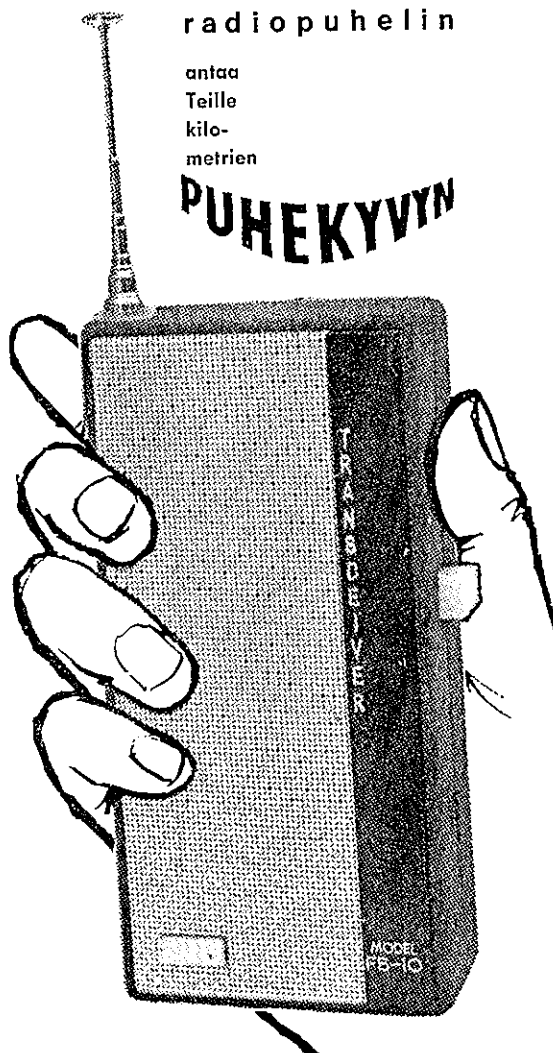
On syytä uskoa, että puolustusneuvoston työ-muotojen kehityksessä sen merkitys tasavallan presidentin alaisena totaalisen maanpuolustuksen johtoelimenä tulee yhä kasvamaan ja vakiintu-maan.

RANGER SKANDIA

radiopuhelin

antaa
Teille
kilo-
metrien

PUHEKYVYN

RANGER SKANDIAN kuuluvuus: kaupungissa 1 km, maastossa 5 km, vesistön yli n. 20 km. Hinta 29.400 mk/kpl (varusteet: nahkalaukku, korva-kuuloke, paristot). Puhukaa nyt vaivattomasti kilometrien päähän ollessanne

purjehtimassa,

suunnistamassa,

retkeillä,

lentämässä,

rakennustyömaalla,

liikenteessä jne.

Tiedustelkaa myös suurempia radiopuhelinasiamme APELCO, GLOBE, GONSET pitkille etäisyyksille sekä kiinteään että ajoneuvokäyttöön. Radioliikkeistä kautta maan. Laitteen ostopaikasta riippumaton yli maan ulottuva huoltoverkosto.

Maahantuojia ja
pääedustajia

IDMAN

Aleksanterink. 13. Helsinki Puh. 10781

Everstiluutnantti

M Santavuori

Meidän aikaa

Viides kadettikurssi
1922—24

Huhtikuinen lumisohjo teki marssin tiellä ras-
kaaksi ja harmaan pilvipeiton sumentama taivas
mielen apeaksi. Viides kadettikurssi ei ollut par-
haalla mahdollisella tuulella marssiessaan taiste-
luharjoitukseen "Kaartin kaunista aliupseerikou-
lua" vastaan, kuten kadettikomppanian päällikkö,
jääkärikapteeni Heinrichs vastustajamme määrit-
teli — sitten myöhemmin, ja täysin aiheellisesti.
Suomen Valkoisen Kaartin aliupseerikoulu tais-
teli näet sisukkaasti. Se oli kaiketi otaksunut saa-
vansa vastaan oikein sotahullun ja kaikki niksit
taitavan raivopäisen joukon, mutta huomasi pian,
että ennakkokuva ei vastannut todellisuutta.

Kadettikomppania oli jostakin syystä nyreällä
tuulella — jokin kiusa koulun sisäisessä elämässä
oli aiheuttanut tilapäisen kyllästymisen. Kuten
tavallisesti harmi purkautui nytkin sanattomaksi
sopimukseksi olla ampumatta. Kadettikomppania
hyökkäsi ja Kaartin aliupseerikoulu puolustautui,
se ampui nuoruutensa koko innolla, metsänreu-
nasta tuiski kiivas paukkupatruunatuli Maxim-
konekivääreistä ja kolmen linjan kiväärinpiipuista.
Hyökkääjä eteni osoittamatta sanottavaa intoa, ja
tulituen laita oli hiukan niin ja näin. Vain kun
erotuomarina toimivat koulutusupseerit tulivat
ihan viereen, tussahti kiväärinpiipusta laukaus, ja
tuntui siltä kuin asekin olisi vain vastahakoisesti
sytkäissyt haperon puuluodin suustaan. Kadetti-
komppania oli mielestään kärsinyt vääryyttä ja se
oli kapinallisella päällä.

Lopulta kadettikomppanian päällikön kärsiväl-
lisuus loppui. Hän oli kysellyt, miksi ei ammuta.
Tunnollinen kadettiväpeli Rytkönen ei tiennyt,
miksi. Kadetti Huhtala selitti, että vihollisen kimp-
puun täytyy päästä huomaamatta ja nopeasti, tuh-
laamatta aikaa joutavaan paukutteluun, kadetti
Arran kiväärinpiippuun oli mennyt lunta, kadetti
von Hertzen ei nähnyt vihollista eikä halunnut
ampua umpimähkään; joku säästi patruunoita,
joku puhui taktillisesta yllätyksestä. Heinrichs
ymmärsi, että nuo olivat pelkkiä verukkeita. Hän
käski kadettikomppanian tielle ja komensi ampu-
maan yhteislaukauksen seisaalta.

Mutta kun sitten lähdettiin uudestaan aseihin
mieli pakollisen laukauksen ja kiväärinpiippu
ruudin mustaamana, kadetti Arra tunsikin kuitenkin
lievää vahingoniloa: hän oli irroittanut puuluodin
ja varistanut ruudin sekä laukaissut pelkän nallin.
Kadetti Björkenheim ei ollut ampunut ollenkaan.
Hän olisi selittänyt myöhästyneensä "Tulta!"-
komennosta, eikä ollut muka uskaltanut laukaista
jäljestäpäin, koska se olisi saattanut näyttää mie-
lenosoitukselta, ja koska otaksui, että ammuttai-
siin enemmän kuin yksi yhteislaukaus. Hänen
kivääriään ei tarkastettu. Taisteluvire parani kui-
tenkin jonkin verran, ehkä enemmän tilanteen
koomisuuden kuin rangaistustoimenpiteen ansiosta.

Tämä tässä kerrottu episodi ei toki ollut kurs-
sillamme luonteenomainen, onpahan vain esimerk-
kinä jonkinlaisesta alitajuisesta yhteishengestä.
Nuoruus on oikeudenmukainen, ja kun kerta oli

Tässä ovat Koski, Heinrichs ja Julin

Keskeiset henkilöt, vas maj Heinrichs
oik ltn Toivanen

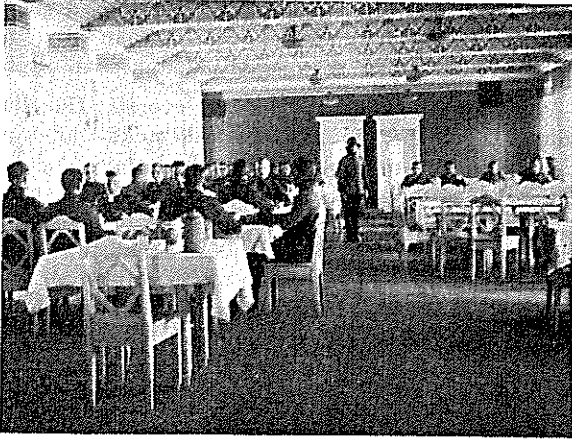

Kurssimme kadettiväpeli I Rytönen

kärsitty vääryyttä, täytyi purkaa sisua. Mikä kauden syy oli, on yhdentekevää, mikään taivaita hipova vääryys se ei missään tapauksessa ollut.

Kurssimme 30-vuotisjuhlassa eversti Harvila viittasi hyvin sattuvasti siihen, että mikäli jotakin jännitystä kurssin opettajien ja kadettien kesken esiintyi— ja missäpä sitä ei esiintyisi — sen syyn olemme vasta myöhemmin tajunneet: opettajat ja oppilaat olivat liian yhdenikäisiä. Jääkäriupseerit olivat vain muutaman vuoden meitä vanhempia, ja heillä oli taustanaan koko aktivismin palava innostus ja sankarimieli. Me olimme, huonoa vertausta käyttäakseni, jonkinlaisia sodan jälkikauden lättähattuja; olimme ennen kaikkea nuoria ja vasta toisella sijalla aatteellisia, emme jaksaneet ottaa asioita kovin juhlallisesti. Mutta nyt jälkepäin ajatellen kouluttajamme olivat omia mahdollisuuksiensa vastaan nähtyinä hyviä. Vanhoilta Haminan kadeteilta oli ”taktillinen avain” joko ruostunut tai kokonaan hukkunut löytämättömiin, mutta he osuivat vanhojen miesten elämäkokemuksen varassa kuitenkin johonkin vastaanotettavaan hermoon meissä, heidän herrasmiehenotteensa ja suurpiirteisyytensä viehätti meitä. Jääkäreitä kohtaan tunsimme vaistomaista ja ehkä kateudensekaista kunnioitusta, jonkinlaista alemmuuskompleksia, jota täytyi yrittää tasoittaa suurilla luuloilla itsestämme — sehän on ihmisen yleinen reaktiotapa tällaisissa tapauksissa.

Vanha ”Gnatte” Ignatius oli jo kokonaan poissa näköpiiristämme, tapasimme hänet vain vatsakkaana ja dekoreerattuna suurina juhlina. Sixtus Hjelmman oli hyvántahtoinen setä, jonka topografiatunnit tuntuivat juontuvan suoraan Haapaniemestä. Gerich oli itse asiassa pätevä sotataidon opettaja, vahinko vain, että sellainen seikka kuin taistelukoulutus ei millään lailla liittynyt taktiikan opetukseen. Mutta se oli kuitenkin ainoa oppiaine, joka avarsi meille näkymiä tavoittelemaamme sotataidon viisasten kiveen, se antoi avarampaa näköalaa. Brummer oli monelle meistä kauhistus, hän oli koominen ja arvaamaton yli kaikkien rajojen, mutta hänessä oli puolia, joita arvostettiin. Kun hän raivosi, ettei WC:ssä ollut paperia, Gerich tarjosi hänelle päivystävän kadetin kuullen hänen omia sotalaitosopin luentojaan. Koulun adjutantti luutnantti Saastamoinen suoriutui itse asiassa hyvin vaikeasta asemastaan itsetietoisten kadettien ohjaajana. Ennen kaikkea ihailimme majuri Nurmioita; tuskin lukuun muu olisi voinut säilyttää arvovaltansa asetakin rintapielet liidun tahraamina ja hajamielisen professorin elein kriittillisen kadettiluokan edessä, kuin Jääkärien marssin runoilija. Almquist oli korviaan myöten uponnut matematiikkaansa, ja saattoi tenttiä kadettia jopa raitiovaunussa Munkkiniemestä kaupunkiin. Ehdoton suosikkimme vanhan väen miesten joukossa oli kuitenkin luutnantti Koski, Matti, ratsastuksenopettaja, joka puhui aitoa eteläpohjalaista: ”Hyrrä valehteloo,” ratsastusradalla, kun ”Hyrrä” meni väärää laukkaa.

Munkkiniemen ruokasali

Tämä oli II tupakunta

Nakkia vai raminää?

Vas Huhtala, Mankinen, Patoharju, Kivelä, Piirainen ja Santavuori

Joukkueenjohtajistamme oli ensin vain Valkama kadettiupseeri. Tulimme hyvin toimeen myös Toivasen kanssa, jonka hyväsydämisyyden ymmärsimme vasta jälkepäin, ja jolle olimme usein suoraan sanoen tahdittomia. Toivon että hän on myöhemmin saanut huomata meidän ymmärtävän hävetä. Haaki, Siltala, Puomi, sekä kadettiupseerit Lagerlöf ja Lindberg — keitä meillä sitten kaikkia olikin, ymmärsivät meitä kouluttajan vaativaan tapaan. Kuuntelu-upseereja kohtaan olimme valittavasti usein nenäkkäitä, mutta olivatko he sitten muuta odottaneet?

Jos me edellä mainitussa taisteluharjoituksessa — tai sen edellä — aiheetta katsoimme kärsineemme vääryyttä, niin sitä enemmän aiheetta meillä oli olla tyytymättömiä siihen, että meidät komennettiin toiseksi kesäksi joukko-osastoihin ja ylennettiin vasta syksyllä upseereiksi. Eihän sillä olisi muuten ollut väliä, mutta virkaikä upseerina alkoi vastaavasti myöhemmin. Mutta aika tasaa, ja niinpä tämäkin 'vääryys' on saanut puoleltamme jalomielisen unohduksen. Ja olihan meillä vastapainona muutto Arkadian koulusta Munkkiniemen pensionaattiin, joka ei silloin vielä ollut myöhemmässä "austerity"-kunnossa, vaan muistutti todellakin pensionaattia.

Oli sykähdyttävää muuttaa suunnilleen neljänkuuden kadetin tupiin, joiden jokaisen yhteydessä oli kylpyhuone. Nuoremmat kadetit luovuttivat "vapaaehtoisesti" meille kylpyvuorojaan, joten me tunsimme asuvamme herrasmiesten tapaan. Muunituskin oli kehno vain Pääskylahdessa; siellä sai olla kiitollinen, että oli ainoastaan oma kurssi koulussa. "Ruokailuhuoneen päivystäjän" muutenkin viheliäinen vakanssi olisi käynyt ylivoimaiseksi hoitaa vanhemman kurssin tyydytykseksi pahentuneiden perunain ja vetisen ruisjauho-sianliha-kastikkeen ollessa miltei jokapäiväisenä muonana. Leivosten kulutus kanttiinissa oli valtava. Vapaa-aikojen kepposille ja nuoremman kurssin kasvatukselle tarjosi pensionaatti loputtomine sokkeloineen ihanteellisen miljöön, eikä tilaisuutta totisesti jätetty käyttämättä.

Koulutuksen heikkouksista on mainittava suurin, joka oli järkiperäisen taistelukoulutuksen miltei täydellinen puuttuminen, jonkinlaista taistelu-äksiiä lukuunottamatta. Omaperäinen taktiikka oli luomatta, kaikki oli paljolta hapuilua. Kouluttajiemme yritykset olivat sitä kunnioittavampia, eihän heidän käytettävissään ollut suuriakaan mahdollisuuksia. Pääskylahden kenttätyö- ja kartanpiirustusvaihe sen sijaan sisälsi jotakin todella arvokasta, ja leirielämä jo sinänsä oli vahvistavaa. Suhteet savolaisrahvaaseen olivat hyvät. Olihan meillä taisteluharjoituskin yhdessä Savonlinnan suojeluskunnan kanssa. Muistan että minulla henkilökohtaisesti oli hyvin hauskaa olla päällikönä komppaniassa, jonka keski-ikä oli osapuileen isäni ja vanhimman veljeni puoliväliltä. Heittä suhteita viljeltiin niitäkin, mutta ne jäivät luonteensa mukaisesti lyhytaikaisiksi; ehkä ne

pieneltä osaltaan lisäsivät tuiki niukkaa elämänkokemustamme.

Suhteet ylioppilaspireihin määrättyivät toisaalta osakuntien vuosijuhlien ja toisaalta kieltolain pohjalta. Tärkein puheenaihe juhlien jälkeen oli valittavan usein se, kuinka paljon minkin osakunnan tai korkeakoulun edustajat olivat kestäneet "virolaista". Hahmottuva AKS antoi osaltaan uutta intoa, eikä ainakaan vielä siinä vaiheessa mitään huonoa: sen vaikutus kohdistui siihen, että työ oli otettava vakavasti. Asiallista yhteistyötä osakuntien kanssa ei ollut. Tämä on ehkä vaikea nykyisten kadettien käsittää, mutta ajankohta oli todellakin "kuohuva" — perinteitä ei ollut muuten kuin koulun sisäisessä elämässä, omaa pohjaa etsittiin, eikä se koskaan käy ilman harhaiskuja.

Suhteemme sairastupaan, kanttiiniiin ja kornetti Suliiniin, talousupseeriin, olivat moitteettomat. Sairastuvalla oli jalanjalkia katossakin, ja kadetti Lundgren puolusti kunnianteon laiminlyöntiään luutnantti Toivasen moitetta vastaan sillä, että "minä luulin että se oli kornetti Suliin". Aivan varmasti olimme pikkumaisia nuorempia kadettejamme kohtaan: toivottavasti he ovat suuripiirteisempiä meidän muistoamme kohtaan. Jo pari kuukautta ennen simppujen tuloa laadittiin syntilistat, joihin jokainen hiukankin tunnettu uusi tulokas sai kunnian tulla merkityksi. Vastaavasti sopeutettiin sitten kasvatus. Simppu Vikman poloinen oli tullut kysyneeksi joltakin tutulta vanhemmalta, että ei suinkaan siellä tarvitse itse petiään tehdä. Hän teki yhden vanhemman tuvan petit sitten joka aamu tulopäivästään lokakuussa aina joulukuun saakka. Ehkä emme sentään olleet pahempia kuin edellinen kurssi, jota kohtaan ei meillä kenelläkään ole asiallista kaunaa. Haljuin komennus oli se, kun piti istua jonkin vanhemman kurssin tuvan pöydälle nostetulla jakkaralla, ja komento kuului: Kertokaa jotakin itsestänne!

Oman kurssimme kastajaisten maljapuheesta en muista mitään; sen sijaan muistan nuoremman kurssimme kastetilaisuudesta merikadetti Esa Terän pitämän maljapuheen, joka oli loistava. Olimme siihen aikaan yhdessä merikadettien kanssa. Herman Standertskjöld, joka puhui sujuvasti ranskaa ja venäjää ja hyvin saksaa ja englantia, mutta niukasti suomea ja vielä kehnommin ruotsia, ei saanut selvää usein toistuvasta "simpukokelas" sanasta. Tutuin sana siihen suuntaan hänellä oli "sipuli", ja kun hänen nimeään kysyttiin, hän vanhemman kurssin riemuksi vastasi "Sipuli Standertskjöld". Se nimi hänellä sitten olikin loppuun saakka. Kun Harvila tenttiaikana ihmetteli, mahtoiko Herman ymmärtää paljonkaan hippologian — meillä oli hevoshoidon oppi oikein lukujärjestyksessä — kurssista, jota hän sisukkaasti luki, Standertskjöld vastasi aurinkoisesti hymyillen, että hän kyllä ymmärtää melkein kaikki, ei vain tiedä mikä hiivatti se, semmonen "hävönen" on.

Kun 5. kadettikurssi 1. 12. 1922 alkoi, sen vah-

vuus oli 72 kadettia. Päästötodistuksen sai 16. 10. 1924 54 kadettia. Talvisodan syttyessä oli elossa 45 kadettia, sodassa kaatui neljä. Nykyinen vahvuus on 29, mutta kaikki eivät ole ottaneet osaa vuosittaisiin kokoontumisiin.

Aika kultaa muistot. Ei voi kieltää, etteikö kurssin aikana, varsinkin — ja kumma kyllä — vanhemmalla kurssilla toisinaan elämä tuntui tervaköyden nielemiseltä. Mutta ne olivat ohimeneviä ja nuoruuteen kuuluvia melankolian puuskia. Opettajillemme järjestetty banketti Kaisaniemen ravintolassa oli reilun yhteishengen leimaama, ehkä ei niin reipas kuin toveri-illallinen Upseerikerhossa, jossa kadetti Thunbergin (Tuurnan) "miekkaputos alas kiemuraviivaa" yläkerran portaita. Kadetti Patoharjun ottamat valokuvat ovat säilyttäneet muistoja kurssistamme, ja kun niitä katselee, tulee mieleen pieni haikeus — onhan nuoruus sentään monista erehdyksistä huolimatta kultaista aikaa, ja tokko niistä erehdyksistä mies selviää myöhemminkään.

Viides kadettikurssi kokoontuu vuosittain toverilounaalle lokakuun 10. päivänä. On hyvä olla mukana joka kerta, kun työ ei aseta estettä.

Ilta Munkkiniemessä

Alla: Moilanen, Holmström, Väänänen, Koponen ja Salo.

Ylh: Paasio, Santavuori ja Mankinen.

Pääskylahdesta Helsinkiin

Vas Johansson, Schildt, Huhtala, Gylling, v Herten, Bäckman, Ehrnrooth, Jokipalio, Björkenheim, Kristola

**Friitalan
karitsaturkki on
todellinen
hyvänolon turkki:
lämmin,
kevyt,
tyylikäs**

Friitalan turkissa olette edustava ja asiallinen missä tahansa, valikoimaa on sekä sotilas- että siviilikäyttöön. Friitalan karitsaturkissa Teillä on hyvä olla.

FRIITALA

MIEKKOJA

Maailmankuuluja E & F Hörsterin (Solingen) miekkoja tilauksesta kauttamme edullisin hinnoin.

Pieni erä varastostamme seuraaviin hintoihin

Jv-ups miekka + tupsu mk 11.100:—

Lv-ups miekka + tupsu mk 13.500:—

J. K. Sjölund & Co

Kommandiitti-yhtiö

Vänr. Stoolink. 3 A Helsinki

puh. 49 76 64 ja 49 76 65

...ruuti oli
**VIHTAVUO-
RESTA**

Professori
O Gripenberg

Sotilaspukumme
Haminan
rauhasta
Suomen
itsenäisyyteen

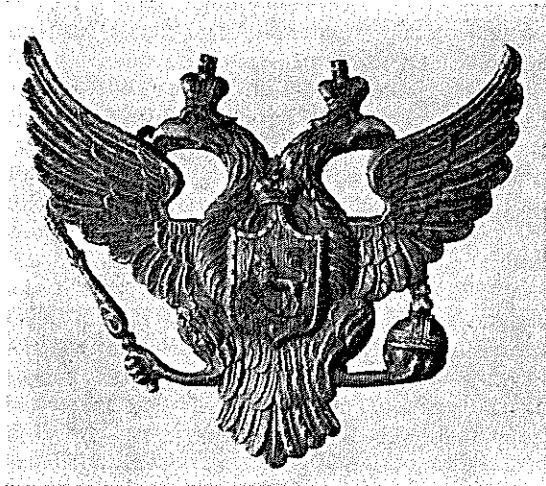
Jo pari vuotta Haminan rauhan jälkeen ryhdyttiin maassamme toimenpiteisiin uusien kotimaisien joukkojen asettamiseksi. Monivaiheisten neuvottelujen jälkeen saatiin lopulta vuonna 1812 keisarin suostumus kolmen jääkärirykmentin perustamiseen. Näiden tuli tietysti liittyä osana Venäjän armeijaan, joten on ymmärrettävä, että mm pukukysymys tuotti vaikeuksia. Ei kuitenkaan siinä mielessä, että keskustelu olisi koskenut puvun mallia. Ei ainakaan sen pääpiirteitä, sillä vielä tällöin oli sotilaspukujen kuosi yleiseurooppalainen. Frakki oli kaikkialla käytössä. Kansalliset eroavaisuudet ilmennettiin lähinnä pukujen eri osien väri vaihteluilla ja juuri tämä ongelma aiheuttikin meillä vaikeuksia. Onhan käsitettävä, että suomalainen ei heti parisen vuotta sodan jälkeen tahtonut vetää ylleen entisen vihollisensa viheriänväristä pukua. Niinpä asiassa päädyttiin sovitteluratkaisuun.

Rykmenttejä oli kuten mainittiin kolme, näistä 1. ja 2. sijoitettiin vanhan Suomen puolelle ja kolmas Viipurin läänein, joka jo vuodesta 1710 asiallisesti oli ollut liitettynä Venäjään. Asukkaat täällä olivat siis jo 100 vuoden aikana tottuneet venäläisiin sotilaspukuihin. Tästä syystä päädyttiin kahteen eri pukumalliin, jolloin kolmas rykmentti sai Venäjän armeijan vihreän värisen takin, mutta harmaat housut vaaleansinisin saumanauhoihin.

1. ja 2. Jääkärirykmentti saivat jälleen vanhaan tapaan pukunsa yleisväriksi harmaan, niinhyvin takin kuin housujenkin kohdalla. Kun tämän lisäksi olkaimet, hihankäänteet ja hännysten lievekäänteet olivat vihreät, niin oli puku väreiltään sama kuin entisellä Savon jääkärirykmentillä, joka ainakin tuntui tyydyttävän suomalaisia.

Suomalaisrykmenttien käydessä Pietarissa näkyi pukujen väriyhdistelmä kuitenkin herättäneen "huomiota". Jo vuonna 1817 huomauttaa Venäjän yleisesikunnan päällikkö eräässä muistiossaan, että "harmaa väri ei näytä nykyisissä oloissa sopivalta" ja katsoi "velvollisuudekseen ehdottaa", että suomalaisrykmenttien pukujen väri muutettaisiin vihreäksi kuten Venäjän armeijassa. Näin venäläistyi vähitellen suomalaisen sotilaan ulkoasu. Kuitenkin säilyi puvuissa eräitä erikoistunnuksia, jotka erottivat meikäläisen sotilaan venäläisistä. Näistä mainittakoon ennen muuta vaaleansininen väri, jota käytettiin esimerkiksi olkaimissa, saumanauhoissa sekä hihojen ja hännysten käänteissä, mikäli tällaiset pukuun kuuluivat. Toinen suomalainen tunnus oli niissä koristeissa, joissa esiintyi Venäjän vaakuna, kuten esim napeissa ja eräissä lakkien kokardeissa. Näissä oli kaksoiskotkan keskellä nk sydänvaakunassa (kuva 1) Suomen leijona, jonka suuruus pieneenmistään pieneni vallitsevan poliittisen paineen mukaan.

Vuonna 1819 järjestettiin joukkomme uudelleen siten, että 1. ja 2. Jääkärirykmentistä muodostettiin 1. ja 2. Jalkaväkirykmentti. Kolmas rykmentti jäi kuitenkin edelleen jääkärirykmentiksi. Näiden uusien joukko-osastojen puvuista on tallessa

Kuva 1
Kokardi vuodelta 1829

Kuva 2
M/1819. Vasemmalla Viipurin Jääkärirykmentin ja oikealla 1. tai 2. Jääkärirykmentin mies

Kuva 3
Suomen Kaartin aliupseeri M/1830

useampiakin von Wrightin laatimia akvarelleja. Oheinen kuva 2 on eräs näistä. Kaikesta päättäen esittää oikeanpuoleinen sotilas tummanvihreine takkeineen, sinisine käänteineen, valkeine vöineen sekä työhtölakkeineen, jossa on krenatöörin tunnuskokardi, 1. ja 2. Jalkaväkirykmentin pukua. Vasemmanpuoleinen sotilas, jolla on mustat kiiltonahkavyöt ja edellisestä poikkeava lakkimalli, vastaa taas lähinnä jääkärirykmentin puvusta annettuja ohjeita. Myös tämä on kokardista päätellen krenatööri, joita jokaisessa komppaniassa oli kymmenkunta.

Kolmannelta jääkärirykmentistä oli kuitenkin jo tätä ennen eli v 1817 erotettu pienempi osa, josta tehtiin nk suomalainen opetuspataljoona. Tästä kehittyi vähitellen valiojoukko, joka v 1829 ylennettiin kaartin arvoon ja sai nimekseen Hen-

Kuva 4

1.Suomalaisen
Meriekipaasin
upseereita
M/1830
(valkohousuiset)

kuvertioväen 3. Suomen Tarkka-ampujapataljoona. Kuten kuvasta 3 näkyy, oli puku varsin komea. Ei ihme, että joukko kaikkialla saavutti yleisön suosion.

Komean puvun sai myös vuonna 1830 perustettu 1.Suomen Meriekipaasi, jonka upseereita näemme kuvassa 4 valkoisissa kesähousuissaan. Erikoisina suomalaisina tunnuksina oli näissä sinisten saumanauhojen lisäksi myös epoleteissa oleva merkintä 1 ja venäläinen F kirjain (finskii).

Tässä käsiteltävänä satavuotiskautena nk venäläisaikana tapahtui sotaväkemme kokoonpanossa ja puvuissa useita muutoksia. Emme kuitenkaan voi tässä ryhtyä selostamaan kaikkia pukumalleja, eipä edes kaikkia joukko-osastojakaan. Mainittakoon vain pukujen suhteen tärkeimmät. Niinpä vuonna 1846 muodostettiin suomalainen krenatööritarkka-ampujapataljoona, joka nk Krimin sodan aikana mm osallistui taisteluihin Tammissaarella, Runsalassa ja Bomarsundissa. Tämäkin joukko käytti aluksi hännystakkaa. Kiiveripäähineestä oli kuitenkin yleisesti luovuttu ja tilalle oli tullut preussilaistyyppinen piikkihuippuinen kaski, jossa paraatitilaisuuksissa käytettiin töyhtöä. Se oli suomalaisissa joukoissa musta ja venäläisissä valkoinen. Kaskit poistettiin kuitenkin jo vuoden 1855 lopulla ja korvattiin nk tshakoolla (eräänlainen pienempi kiiveri), joka jälleen vuonna 1862 vaihdettiin ranskalaismalliseen keipipäähineeseen.

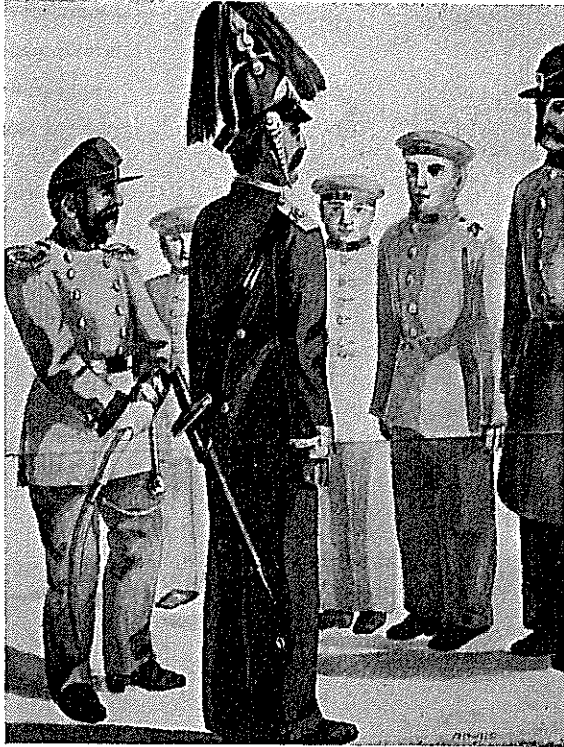
Aikaisemmin mainitut jalkaväkiosastot olivat kaartia lukuunottamatta lakkautettu jo vuonna 1830, mutta sodan jälkeen uhatessa ruvettiin 1854 joukkoja lisäämään ja niin syntyi yhdeksän ruotujakoista pataljoonaa, jotka aluksi saivat perin-

teellisen harmaan puvun. Sen väri muutettiin kuitenkin pian jälleen vihreäksi. Samoihin aikoihin luovuttiin myös hännystakista.

Uusien joukkojen opettajina toimi mm suomalaista krenatööripäällystää. Kuvassa 5 seuraavalla sivulla näemmekin juuri krenatöörialiupseerin komeassa kaskissaan antamassa ohjeita ruotujoukkojen alokkaille saman joukon upseerin seisossa vasemmalla kädessään miekka ja päässään keipipäähine. Kuvassa esiintyvien sotilaiden joukko-osastot tunnumme paitsi puvuista, myös olkaimien merkinnöistä. Krenatöörillä on venäläiset kirjaimet T.C. eli suomeksi G.S., joka oli joukko-osaston tunnus. Muiden olkaimissa taas on venäläiset kirjaimet P ja F, joka oli meidän ruotujakoisten joukkojemme tunnus. Numero 2 osoittaa, että kyseessä on Vaasan pataljoonan sotilaita.

Krimin sota antoi sotilaspuvun kohdalla tosin kalliin, mutta samalla tärkeän opetuksen. Sotilaiden huono terveydentila oli mm osoittanut, että käytetty puku ja ennen muuta siihen kuuluvat kevyet puolikengät eivät soveltuneet kenttäoloihin. Uudistuksiin ei kuitenkaan ehditty ennen sodan päättymistä vuoteen 1857 mennessä. Tämä onkin sotilaspukumme historiassa merkillepantava vuosiluku, sillä tällöin näet määrättiin, että niin hyvin upseereiden kuin sotilaidenkin tuli kenttäoloissa käyttää pitkävartaisia rasvanahkasaappaita.

Samoihin aikoihin kun ryhdyttiin viimeksi mainittuun asialliseen uudistukseen oli myös annettu toinen nk "ukaasi", joka määräsi miten sotilaan piti esiintyä paraateissa. Tässä säädettiin, että sotilaalla tuli olla tuuheat mustat viikset. Kerrotaan, että mikäli luonto ei ollut miehelle antanut

Kuva 5

Keskellä krenatööriupseeri, vasemmalla upseeri ja oikealla Vaasan pataljoonan alokkaita M/1854

riittävän tuuheita tai oikeanvärisiä viiksiä, oli puute korvattava irtoviiksillä ja mustalla saapasrasvalla. Menetelmä, joka lienee ollut vähemmän tarkoituksenmukainen paraatin sattuessa sadessaällä.

Vuonna 1867 lakkautettiin jälleen ruotujakoiset pataljoonamme, krenatöörit oli poistettu jo vuonna 1857 ja 1. Meriekipaasi lakkautettu 1863.

1870-luvulla ei meillä siis ollut muita puolustusvoimia kuin Kaarti ja pienehkö kaaderiekipaasi.

Suomeen suhteellisen suopeasti suhtautuvan keisari Aleksanteri III:n aikana, tarkemmin sanottuna vuonna 1881, ryhdyttiin jälleen lisäämään maamme puolustusvoimia. Niinpä mainittuna vuonna muodostettiin kahdeksan tarkka-ampujapataljoonaa ja vuonna 1889 ensimmäisen kerran Venäjän vallan aikana ratsuväkeä, joka sai nimekseen Suomen rakuunarykmentti ja sijoituspaikakseen Lappeenrannan.

Näiden joukkojen puvut mallia/1882 ilmenevät oheisista kuvista 6 ja 7. Näistä mainittakoon, että malli muodostaa käänteen koko Venäjän armeijan sotilaspuvujen historiassa. Tähän asti oli sotilaskuosi ollut sama kaikkialla Euroopassa, mutta Venäjällä yhä voimistuva panslavismi sai myös tässä muutoksen aikaan. Niin ryhdyttiin v 1882 puku-uudistukseen, jossa esikuvana pidettiin venäläisiä talonpoikaisvaatteita. Tunnusomaista oli tälle puolipitkä venäläistä mallia oleva takki

ilman näkyviä nappeja sekä erittäin leveälahkeiset saapashousut (kuva 8). Väriltään oli puku mustanvihreä. Suomalaisille joukoille aikaisemmin tunnusomainen housujen sininen saumanauha poistettiin. Toimenpide, joka osaltaan osoitti, mihin suuntaan poliittinen ilmanpuntari oli kääntymässä.

Rakuunoille tuli lammasnahkapäähineet, joiden laki oli vihreä sinisin saumanauhoin. Takissa oli kaksi nappiriviä.

Kesällä käyttivät joukot erikoista pukua, joka meidän aikamme silmin tuntuu monessa suhteessa varsin epätarkoituksenmukaiselta. Sekä takin että lakin kankaan väri oli näet valkoinen.

Vuodenaikoihin nähden olivat siis pukuvärit verrattuna meidän aikaamme aivan päinvastaiset, talvipuvun ollessa tumman ja kesäpuvun valkoisen; maastotumiskysymys ei silloin vielä ollut niin polttava kuin tänään.

Viimeksi mainitut joukot eivät myöskään tulleet pitkäikäisiksi, sillä ne lakkautettiin jo vuonna 1901. Tämä toimenpide herätti meikäläisissä pii-

Kuva 6

Tarkka-ampujapataljoonan upseeri M/1882

Kuva 7
Suomen rakuuna M/1888

reissä suurta katkeruutta, varsinkin kun tätä vuonna 1905 vielä seurasi kaartin lakkauttaminen.

Näin jäi maamme jälleen ilman omia joukkoja aina vuoteen 1918, jolloin itsenäisen Suomen puolustusvoimat syntyivät.

Kuva 8
Suomen Kaartin upseeri M/1882

MAAHERRANKATU 20
Puhelin sarja 12025

KIRJAPAINO
KIRJANSITOMO
SANOMALEHTI LÄNSI-SAVO

Martti
SANTAVUORI

LÄHTÖ

Väkevä romaani vuoden 1918 tapahtumista ja jääkäriliikkeestä. 287 siv. 620/880:—

KARISTO

SUOMEN
HYPOTEEKKIYHDISTYS

SOTILASTA TARVITTIIN

Kuivasaaren 12-tuumaisen tornin vihkiäisissä oli korkeita herroja torni täynnä. Kaksi tykkimiestä kantoi panospussia. "Pannaanko tuo kaikki putkeen?" kysyttiin. Se pantiin ja tila tornissa parani. Taas kaksi tykkimiestä kantoi panospussia, ja kun sekin saatiin putkeen, tyhjjeni torni miltei tyystin. Tarjottiin Tasavallan Presidentti Svinhufvudille tilaisuutta laukaista, mutta hän luovutti tehtävän "sotaministerille", joka kuitenkin kiireesti kääntyi eversti Kekonin puoleen ja sanoi: "Minä luovutan tämän tehtävän sotilaille" ja purjehti kiireesti ulos tornista.

Sofilas- hymyä

KOKEILEMATTA PARAS

Talvella 1943, jolloin ruokatilanne ei ollut parhaimpia, oli eräs lääkintäeversti etulinjassa tarkastamassa poikien terveydentilaa ja hyvinvointia. Pataljoonassa oli suurin osa maanviljelijöitä, jotka elelvät kotoa saatujen pakettien turvin omine eväineen. Jo etukäteen vastauksesta varmana kysyi eversti:

— No pysyykö näillä armeijan sapsukoilla hengissä?

— Eipä ole tullut koetettua, herra eversti, vastaa joku joukosta.

LTN OTTELIN'IN MIELIPIDE ARISTOKRAAT- TISESTA LUONTEESTA

Joukko RT 3:n upseereita oli junassa Hiitola—Käkisalmi välillä, kun vaunuun tuli eräs hieman viinaksien vaikutuksen alainen mies. Vaunu oli vanhanaikainen, jossa toinen puoli oli kolmatta, toinen toista luokkaa. Mies seisoi ja katseli idioottimaisesti hymyillen. Lopuksi hän työnsi oven auki kolmannen luokan puolelle. Oviaukossa pitkän aikaa keinuttuaan junan heilahtelujen tahdissa hän ruiskautti pitkän syljen III luokan puolelle ja veti oven kiinni. Suotuaan vielä ystävällisen

hymyn upseereille mies poistui sanattomana vaunusta. Silloin joukossa ollut Ottelin loihe lausumaan: "Enpä ole nähnyt ennen noin aristokraattista luonnetta."

LYHYDEN TÄHDEN

Kenttätykistörykmentti 1:n aliupseerikoulun opetusupseerina aikanaan vaikuttanut kapteeni Yrjö Kahma oli toimissaan ja sanoissaan perusteellinen mies. Niinpä hän kerran pitäessään oppituntia maamme itsenäisyystaistelusta lausui seuraavan: "Tämä tapahtui vuonna kahdeksantoista. Kaikkihan tietävät, että minä tarkoitin vuotta yhdeksäntoistasatakahdeksantoista. Sanoin 'kahdeksantoista' vain lyhyden tähden."

MAJURI A:n ARVOSTELU LTN J:STA

RT 3:n komentaja, majuri A. kirjoitti upseeriarvosteluun kohtaan: "Erikoisia luonteen ominaisuuksia, vikoja tai puutteita" ltn J:stä:

"Pieni mies, väärät sääret, käyttää silmälasia, kiihkoilija."

VETÄVÄ VALITUS

Hämeen ratsurykmenttiin Lappeenrantaan saapui 30-luvulla Konnevedeltä hyvin pinnaushaluinen alovak Poikalainen, joka pyrki kaikin keinoin siviiliin ennen määräämää. Heti palvelukseen astuttuaan hän ilmoittautui sairaaksi ja pyrki lääkärin vastaanotolle. Tiukka rykmentinlääkäri tiedustelee:

— Mikä alokasta vaivaa?

— Maha reikkoo, on kova ja vetelä, keuhkoissai on vikkoo — yskittää ja puistattaa — syvän yön ja hakkoo — teällä ja siveelissä — erityisesti teällä, munuaiset ei ne pahhuukset toimi — päättai porottaa ja jummo senkun kerkii — polovessai lie vettä — siihen potkas hevonen — enkä minä ou ihan muutenkaa terve. Mittee tuota leäkär arveloo?

— Sairastallille, kuului lyhyt määräys.

* * *

NO, HYVA ON

RUK:n 2. Komppanian päällikkö kapteeni Veijola käytti usein sanontaa "Hyvä on". Eräissä yöharjoituksissa v 1932 sai oppilas Kaila lyhyeltä etäisyydeltä puuluodin rintaansa. Hämminkiin joutuneiden oppilaiden kokoontuessa maassa maakaavan Kailan ympärille saapui sinne Veijolakin näin sanoen: "Kuka se on? Kailako? No, hyvä on, hyvä on."

Kurssi oli talvileirillä Ristilammella. Parhaillaan oli menossa kaksipäiväinen taktiikan maastoharjoitus. Komppaniaa oli aseteltu koko aamupäivän puolustukseen. Kadetit seisovat Heinuvaaran korkeimmalla huipulla. Yliluutnantti K Maunula, joukkue I A:n johtaja, ruoti äsken tehtyjä ratkaisuja antaen satikutia milloin kenenkin esittämälle ehdotukselle. Viimein hän kysyi:

— Mikä mahtaisi olla paras keino vihollisen hyökkäyksen torjumiseksi? viitaten samalla melkoisen jyrkkään rinteeseen, mikä ulottui lähes puuttomana ainakin puolen kilometrin päähän. Tällä kysymyksellä hän luonnollisesti tarkoitti suorasuuntausaseiden käyttöä.

35. Kurssin vaiheilta

Kertoellut

Martti Sakari

Kaikki mieltivät ponnekkaasti tätä taktillista pulmaa. Ei ollut helppoa irrottautua miellyttävästi lämmittävän auringon vangitsevilta säteiltiltä. Joku ehdotti eteen työnnettyä tukikohtaa. Se tyrmättiin lapsellisena ratkaisuna. Kuka nyt miehiään tahallisesti tapattaisi. — Edelleen ankaraa pohdintaa kadettien keskuudessa. Pulma näytti tuottavan ylivoimaisia vaikeuksia. Yliluutnantti Maunulakin jo tuskastui.

— Eikö kukaan uskalla edes arvata? hän kysyi. Kukaan ei uskaltanut. Pelko naurun alaiseksi joutumisesta oli liian suuri.

— Alkää ajatella liian monimutkaisesti, tavallinen talonpoikaisjärki riittää, opettaja yritti vielä auttaa. Jos minun pitäisi arvata, niin ei muuta tulisi mieleenikään. Katsokaa nyt, tällainen avoin, pitkä rinne. Eikö se loihdi mitään teidän silmiinne eteen?

Edelleen aivan hiljaista. Opettaja alkaa jo epäillä, tokko kukaan vaivautuu ajattelemaan, sillä aurinko lämmittää suloisesti myös hänen selkäänsä, saati sitten kadettien kasvoja. Viimein nousee kadetti Ropposen käsi. Tästä ilahtuneena opettaja hymyilee.

— No, kadetti Ropponen.

— Niin herra yliluutnantti, jos varataan paloruisku ja aika ajoin jäädytetään tämä rinne, jotta viholliset liukastuisivat.

Jostain syystä asiaa ei enää käsitelty enempää, vaan lähdettiin kiireesti hiihtämään kohti leiri-alueita.

* * *

Oli menossa iskuosaston toimintaa käsittelevä harjoitus. Kadettialikersantti Rosenqvist oli harjoituksen johtaja, yliluutnantti Suviniemen valvoessa, että kaikki kävi reglementtien ja määräysten mukaisesti. Harjoituspaikkana oli Komsin tukikohta, joka oli tuhottava ja tuotava vielä vankikin mukana. Osaston piti suorittaa hyökkäys Kissalammen yli ilman tulivalmistelua pimeyden turvin. Ennen harjoitusta todettiin, ettei jää vielä kantanut, joten harjoituksen johtaja siirsi sen tapahtuvaksi lammen päässä olevan suon yli. Oli alkutalvi, lunta oli satanut parikymmentä senttiä peittäen juuri parahiksi suon pinnan. Lienee ollut yllätys harjoituksen johtajallekin, että lumen alta paljastui täysin sula, pehmeä ja vetinen suo.

Mutta enää ei voinut suunnitelmaa muuttaa. Suo tai ei, iskuosaston oli toimittava. Osasto ryömi hiljaa kohti vihollisasemia. Lähes viidentoista askeen pakkanen nipisteli kasvoja. Polvet kastuivat ja vähitellen koko vartalo. Parin sadan metrin mittaisen taipaleen taittamiseen kului aikaa melkein kaksi tuntia, sillä oli liikuttava ehdottoman äänettömästi. Joku putosi kainaloita myöten suon silmään, toinen vajosi kohta perään melkein päädellä.

Harjoituksen päätyttyä kokoonnuttiin tielle. Monet valittelivat "kosteutta". Joku koiranleuka kehui selvinneensä leikistä aivan kuivana. Tähän tokaisi kadetti Karhu kaataen vettä kummastakin saappaastaan litrakaupalla:

— Tulit varmaankin minun jäljessäni. Kuivasin koko suon.

* * *

Kurssi oli pituuden mukaan jaettu neljään joukkueeseen siten, että pisimmät olivat joukkueessa I A ja lyhimät joukkueessa I D. Viimemainitun johtajana toimi yliluutnantti Heikki Sarparanta, joka itsekin ei ollut liialla pituudella pilattu.

Kesäleirillä tehtiin kerran retki Ristilammella Pyhätunturille. Kadettikomppania marssi jonossa kairoja pitkin tuon 40 km pituisen taipaleen. Kukin joukkue oli vuorollaan kärjessä suuntaosastona. I D oli parhaillaan tekemässä suuntauraa. I A tuli toisena kadetti Vettenrannan vetämänä.

— Kyllä sen huomaa, että tatinkaatajat ovat keulassa, kadetti Vettenranta sanoi, ja osoitti maassa kumollaan olevia sienii. Tämä oli tarkoitettu vain lähimmälle oman joukkueen kadetille, mutta yliluutnantti Sarparanta, joka oli huomaamatta jättäytynyt joukkueensa viimeiseksi, "heitti taakseen" hypätessään mahtavan kelorungon yli.

— Mutta siitä huolimatta ei tarvita seivästä.

Historiallisia Paloja Vapaussodan vaiheilta

Suomen vapaussotaa on tutkittu niin perusteellisesti ja siitä on kirjoitettu niin paljon, että mitään olennaista uutta sen tapahtumista ei liene esitettävissä. Tämän kirjoittaja on kuitenkin saanut haltuunsa joukon yksityisissä kätöksissä olleita vapaussodan aikaisia asiakirjoja ja muistiinpanoja, jotka sellaisenaan tuskin ovat olleet tutkijoiden käytettävissä. Kaikki mainitut asiakirjat ovat alkuperäisiä, joskin osa niistä on jakelukappaleina epäilemättä säilynyt virallisissakin arkistoissa. Ne johtavat lukijansa ajatukset eräisiin mainitun ajan olosuhteisiin ja tapahtumiin, ja sellaisenaankin elävöittävät osaltaan sitä yleiskuvaa, joka useimmilla on vapaussodasta.

Maamme itsenäiseksi julistautumisen jälkeiseltä lähiajalta on peräisin seuraava sääntöluonnos, jossa ilmeisesti hahmoiteltiin suojeluskuntajärjestöä.

Sotilasjärjestö

- 1) Luomalla kansanarmeijan antaa Sotilasjärjestö maan lailliselle hallitukselle sen voiman, jota se tarvitsee suojellakseen äsken saavuttamaamme itsenäisyyttä ja yhteiskuntajärjestystä, joita uhkaa vaara sekä maassa oleilevan venäläisen sotaväen taholta että myöskin omien anarkiaan vajonneiden kansalaistemme puolelta;
- 2) Jokaisen kansalaisen, joka kannattaa lainalaista yhteiskuntaa, velvollisuus on liittyä Sotilasjärjestöön ja omantunnon mukaisesti täyttää ne velvollisuudet ja tehtävät, joita hänelle annetaan, sekä vastaan sanomatta totella saatuja määräyksiä, niskoittelematta kärsiä puutetta ja mennä minne käsketään, taistella ja jopa kuollakin suuren päämäärämme puolesta;
- 3) Ainoastaan ne kansalaiset, jotka hyväksyvät Sotilasjärjestön tarkoituksiperän ja alistuvat noudattamaan yllämainittuja vaatimuksia, ovat oikeutetut astumaan järjestöön.

Kevään v 1913 elintarviketilannetta kuvaa Savon Armeijaosaston osastointendentin Mikkelissä maaliskuun 1. päivänä antama

Päiväkäskey N:o 1:

Yleensä tunnettu asia on miten vaikeata elintarpeiden hankinta oli jo rauhan aikana. Monin paikoin puuttuikin täydelleen milloin mitään ravintoaineita. On sanomattakin selvää, että nykyisten olosuhteiden vallitessa tämä asiantila on entisestäänkin vaikeutunut, sekä että muonavarojen hankinta ja varsinkin eri sotilaskeskuksiin kuljetus ja rintamille jakelu tuottaa hankaluuksia, joita ei normaaliolojen vallitessa ole voitu edes kuvitellakaan. — Näin ollen ei meidän tarvinne huomauttaa, että jokaisen velvollisuus on mikäli mahdollista koettaa välttää kaikenlaista tuhlausta, samoin kuin että hänen toverinsakin parasta silmällä pitäen toistaiseksi on tyydyttävä jaettavaan ravintoannosmääriin, jotka Yleisesikuntamme Intendenttitoimisto Seinäjoella on katsunut riittäviksi ja jotka seuraavassa julkaisemme:

"Sotamiesten päivittäiset ravintoannokset:

	Rinta-	Sotilas-
	malla	keskuk-
		sissa
Leipää, ryyniä		
tai jauhoja	350 gr	250 gr
Lihaa ja juustoa	200 "	200 "
Voita	60 "	50 "
Perunoita	1½ l	1½ l
Maitoa	—	0½ "
Sokeria	25 gr	16 gr
Teetä	3 "	3 "

Rintamalla maitoa saantimahdollisuuksien mukaan. — Päällystön päivittäiset ravintoannokset ovat samat kuin sotamiesten. — Teetä suositetaan käytettäväksi aamuisin ja maidon puutteessa iltaisin, jota paitsi vahtipalveluksessa oleville voidaan antaa teetä yölläkin." Toivomme että ne Suomen pojat, jotka verin ja hengin ovat nousseet vapauttaan puolestamaan, ymmärtävät tilanteen vaatimukset ja luottaen siihen että asianomaiset virastot myöskin puolestaan mikäli mahdollista heidän etujaan ja parastaan valvovat, yhä edelleenkin jatkuvalle innolla ovat valmiit uh-

rauksiin ylevän asiamme hyväksi.

Määräyksestä
Örnflykt
Kenraaliesikunnan
Päällikkö

Ravintoaineiden laatu ja määrä ei eronnut olennaisesti nykyisen käytännön mukaisesta päiväannoksesta. Vaihtomahdollisuus oli jonkin verran pienempi. Savukkeet ja kahvi eivät kuuluneet päiväannokseen.

Ennen varsinaisiin sotatoimiin ryhtymistä oli lukuisilla paikkakunnilla saatu käyntiin sotilaallisten tietojen ja taitojen opetus, joka puutteistaan ja lyhytaikaisuudesta huolimatta kantoi hedelmää kevään 1918 kuluessa. Tästä on osoituksena seuraava tiedusteluilmoitus 18. 3. 1918 klo 3 i.p.:

Raportti N:o 2

Maaliskuun 18 p:nä noin puoli yhdeksän aikaan läksi allekirjoittanut, joka oli määrätty johtamaan erään ryhmän (Räsänen ryhmä ja 2 miestä Eklundin ryhmästä kuopiolaisen 1. Komp 1. Joukkueesta (rekognoseerausretkeä, Multamäen talosta suoraan Paavolaan, jättäen Raamin rannassa olevat vartiomiehet vasempaan. Paavolasta jatkoimme matkaa Tuhkurin taloon, jossa tapasimme sinne asetetun vahdin (2 miestä) ja saimme heiltä kuulla, ett'ei edellisen yön aikana mitään liikehtimistä punaisten puolella oltu huomattu. Ei myöskään Kihlijärven rannalla oleva vahti ollut antanut mitään hälytysmerkkejä. Tuhkurista suuntasimme matkan kaakkoa kohden ja tarkasteltuamme molemmin puolin olevat Eljaksen ja Riikinmäen rinteet tulimme Soperon nimiseen torppaan. Tästä lähetin kaksi miestä käymään Sallammen rannalla olevaan Pulkin taloon (Valtolan kuntaa) noin 2 km Soperon mökistä itään. Näiden palattua menimme Vaarlampien sivua sekä Riikinmäen rinnettä (josta hyvä näköala punaisten hallussa ollelle Pusan mäkisarjalle) ylös Hentulan taloon Roperon mökin kautta. Koko matkalla emme

nähtäneet mitään punaisia, eivätkä nämät olleet käyneetkään ylempänä jo mainituissa paikoissa. Heidän jälkiä emme nähneet. Mitään apellilaukauksia emme ampuneet, koska emme tieneet mille suunnalle tiedustelijapatrulleja oli lähetetty Hentulasta.

Gunnar Sahn
Raportin oikeaksi todistaa

Kalle Räsänen
ryhmäpäällikkö

Liite: Piirros Pulkin talon ympäristöstä.

Terminologia ei ollut vakiintunut ja on paljon muuttunut nykypäiviin mennessä, mutta tiedustelumatkasta ja sen tuloksesta saa selvän kuvan. Sama asia olisi tosin voitu ilmoittaa lyhyemminkin.

Näytteenä vapaussodan aikaisesta käskytekniikasta voidaan esittää seuraava asiakirja:

ITÄARMEIJA
Pääesikunta
N:o 64

Päiväkäskey armeijalle Pohjois-Savon rykmentille

1./ Rykmentti, joka vielä on ylipäällikön käytettävänä, siirretään Hannilan asemalle, missä rykmentti pysähtyy ja majoitetaan yksi pataljoona Hannilaan ja loput Ahvolaan.

2./ Rykmentin päällikkö ilmoitetaan sivuuttaessaan Antrean Eversti Törngrenille.

3./ Puhelinyhteys on saatava aikaan hetimiten ylipäällikön esikunnassa. Puhelinvahdit vuorokauden umpeen.

4./ Ilmoitettava Ylipäällikölle heti kun rykmentti on majoitettu.

Antreassa, huhtikuun 25. p:nä
1918

Käskystä
R a p p e

Itäarmeijan esikuntapäällikkö

Käskystä puuttuivat mm sellaiset olennaiset asiat kuin siirtymistapa, tiet, aikamääritykset ym, jotka vaikuttavat kokonaistoimintaan, ja joita siksi ei yleensä voida jättää alayksikön ratkaisun varaan. Ken-

ties ne selvitettiin erikseen. Käskyn hyviä puolia ovat lyhyys, yksikäsitteisyys ja selvyys.

Joukkojen täydennys samoinkuin moni muukin toiminta oli vapaussodan aikana usein tilapäisjärjestelyjen ja erilaisten johtajien omatoimisuuden varassa. Luonnollinen menettely oli silloisissa oloissa, että vapaaehtoisen joukon kotipaikkakunta täydensi suoraan yksikköä. Tätä osoittaa kuopiolaisen pataljoonan komentajan sanoma:

Hallman Intendentuuri
Kuopio

Lähetäkää kykenevä mies pataljoonan rahaston hoitajaksi, varaston hoitajaksi ja muonitusmestariksi Haminaan.

Purhonen.

Vähillä "vakansseilla" näytettiin tultavan toimeen.

Todettakoon lopuksi, että vapaussodan tapainen taistelu on aina mitä suurimmassa määrin intomielen, ihanteiden ja uskon sävyttämä. Tätä osoittaa alussa mainittuihin asiakirjoihin muistiin merkitty ja H. Nurmion "Jääkäriin marssin" sanojen rinnalla oleva "Jääkäriin rukous". Sen tekijä ei selviä em asiakirjoista, mutta runo näyttää olevan peräisin jääkkäreiden Saksan kaudelta.

JÄÄKÄRIIN RUKOUS

Me etehen astumme elämän Herran
Hän auttavi ankarin tuomion tein.
Hän hyvyyden antaa
Ain voittohon kantaa
Hän kiitetty siis olkoon
meit' unhoita ei.

Hän tahtoi, Hän mahtoi, ett' oikeus
voittaa
Ja meitä siis seurasi taisteluun.
Ja alkunsa koittoon
Sai taistelun voittoon
Sä Herra, Sä kun johdit,
siis kunnia Sun.

Sä valtias taivaan, Sä taistelun
Herra.
Sua pyydämme pysymään luonamme
ain.
Sun kansasi ettei
Vaan kaatuisi kahlein
Sä kiitetty, meit' auttaos
vapauttain.

Å Purhonen

Sotapässi

Keinu ja Kunnia

Pakinakilpailun
III stipendin
voittanut
palkina

Kadetti Carolus Långlås jos kukaan totta tosiaan ansaitsi kalterikaaderin arvonimen. Se tahtoo sanoa, että hänelle avautuivat — huonosta tuuristako johtuen — arestikopin ovet hyvin usein. — Milloin viimeinen laiva lähti juuri ennen kuin Långlås ehti ottaa loppukirin Kauppatorin rannassa, milloin hän — saatuaan lomaa sairasta äitiään tapaamaan — seurusteli tämän kanssa niin perusteellisesti, että paluuilmoitus päiväyksen päälle jollakin verran kangerteli, jolloin tämä esitti hävyttömän kysymyksen kadetin suvussa mahdollisesti periytyvästä alkoholismista. Niin milloin mikäkin tempaus saattoi olla aiheena kadettikomppanian kokoonkutsutumiseen tuohon tuttuun falangiin. Tämä juhlallinen tuomionlangetus sai aina kylmät väreet selkäpiihimme, kuka onneton joutuu astumaan falangin eteen tuomiotaan kuulemaan. Usein me — hävyttömästi kyllä — lohduttuimme sillä, että aina on varmaan jotakin sattunut Callelle, ja hän se tietysti taas joutuu vastaamaan hairahduksistaan — onhan hän siihen niin tottunut. Melkein sananparreksi tulikin, että jollei Carolus Långlås ollut putkassa, oli hän ainakin poistumiskiellossa.

Kadettikomppanian päällikkö oli riuksa mies, joka osasi johtaa usein vaikeastikin käsiteltäviä upseerintaimia. Hän ymmärsi nuoruutta ja kadettien huimapäisyyttä. Jos rehellisin naamoin tunnusti törmäilynsä majuri kyllä rävytti — ja rävytti reilusti — mutta kärsityn rangaistuksen jälkeen ei kaivellut vanhoja. Reipas mieli, railakas into ja hyvä sotilashuumori, niistä hän piti ja me kadetit pidimme päälliköstämme. Hänen suoraa luonnettaan kuvaa se keinujuttukin, joka sattui silloin aikojen alussa kun olimme kai vielä simpun kirjoissakin! Me opiskelimme silloin sotataidon aakkosia, olimme vasta tyvässä nousemassa siihen elon vihannoivaan kultapuhun, josta Goethe puhuu, toisin sanoen harjoittelimme rynnäkön suorittamista. Rynnäkössähän — kuten tiedätte — urheat sotilaat syöksyvät viimeisten käsikranaattien räjähdysten seassa yli piikkilankaesteiden, pistimet ruosteessa, vihollisen

taisteluhautaan karjuen sotahuutoa, mikä kaikuu aina huoltokorsulle saakka ja saa vellikauhan putoamaan keittiömiehen kädestä ja vämpelin laskemaan muonatupakkaannoksen väärin.

Koulutus on harjoitusta sotauarten, sanoo ohjesääntö ja ohjesääntö on tabu. Rauhanaikana harjoitellaan ja sodassa osataan, niin hän se on. Kuvitelkaa mielessäne, hiekkainen mäntyjä kasvava kumpuileva kangas, ruohottuneita taisteluhaudan pätkiä, joita ovat kalvaneet Kenttälennätinpataljoonan ”veripäät” jo vuonna 21, avorivissä makaava joukkue, kypärät päässä, kiväärit kädessä ja kaiken yllä taivaalla heloittava aurinko. Sitten komento ”rynnäköön!” —, mikä aiheuttaa miehestä toiseen toimintaa: kokeillaan vyövarustus, ladataan kiväärit, hamuillaan käsikranaattia ja kenttälapioita, juuri niin kuin painetut taisteluoppaat määräävät. Ja sitten: ”mars-mars!” Kuin piiskan sivallus, kuin läjähdys ja joukko on pystyssä, juoksee, juoksee ja läähättää, ampuu juostessaan ja päästää ilmoille karmivan huudon ”verta pakkiiin” syöksyen vihollisen taisteluhautoihin kylmän teräksen välähtäessä aurin-gossa.

Noinhan se käy. Sitten se harjoitellaan useaan kertaan, hiotaan suorituksia, hitsataan yhteen ryhmän toimintaa.

No niin, me harjoittelimme kallella nuoruuden innolla, juoksimme ja purimme harmimme maata vavahduttavaan sotahuutoon ”Kadederi jyllää”. Sitten, päästyämme vihollisasemiin puhallettiin väli-rauha, aselepo, ja me kävellä lamsimme kuten sanotaan ”rauhanaikaisesti” takaisin aloittaaksemme uudelleen saman leikin.

Emme olleet runoilijoita, — emme ainakaan näin päivällä —, ja vaikealta tuntui kuvitella pahan vihollisen aina uudelleen makaavan peukalot konekiväärin liipasmella samassa puolustusasemassa, jota vastaan me ehtimiseen törmäsimme verissäpäin.

Varmasti ei Callekaan ajatuksissaan ollut Sedanin taistelussa, ei minusta tuntui syrjäsilmillä häntä vilkaistua, ikään kuin Liisa, vai

ollisiko se ollut Marjatta, -- hänellähän oli niitä siihen aikaan, -- olisi syrjäyttänyt taktilliset ajatukset.

Taistelukentällemme oli jäänyt -- kaiketi muistona menneiltä, onnellisilta rauhan vuosilta -- vanhuuttiaan naiseva ja harmaantunut puutarhakeinu. Siinä kävellessämme rynnäköinnin jälkeen takaisin entisiin aseimiimme Callen mielessä välkähtelivät varmaan romanttisemmat ajatukset kuin lähitaitelu juoksuhaudoissa, hän toteutti äkkiä päähänpistonsa ja yks'kaks oli keinumassa!

No, sotilaskin tarvitsee vaihtelua ja virkistystä, mutta Calle oli jälleen huonosti valinnut hetken, jolloin soi taistelussa järkkyneelle sielulle lepotuokion idyllisen puutarhakeinin penkillä, sillä tietenkin piti kadettikomppanian päällikön juuri silloin sattua seuraamaan harjoitusta ja tietenkin piti hänen heti -- ennenkuin joukkuetta johtava luutnanttikaan oli ehtinyt ilmoittaa osaston -- huomata keinussa istuva kadetti.

— "Kuka keinui?"

Muuta ei tarvittu; syyllinen ilmoitautui ja nopea päätös: viikko poistumiskieltoa. -- No sehän oli tuttua Callelle ennestään, mikäpä siinä.

Ajallaan sitten harjoituskin lopui, me olimme taistelukentän kunninkaita tuhotuamme viisi kuusi kertaa vihollistukikohdan.

Keinujutusta tuli kiertävä kasku, sitä kerrottiin pian tuvissa ja tu-

pakka-auloissa. Se ehdittiin jo välillä unohtaakin, jollei sille myöhemmin olisi tullut kruunaavaa loppusilausta. Kävi nimittäin niin, että Callen mielitetty saavutti oppipätevyuden eräällä merkityksellisellä yhteiskunnan alalla ja tutkinnon suoritusta olivat hänen kanssasiansensa päättäneet yhteisesti juhlia määrättyssä hienomman luokan ravintolassa. Callenhan tuli luonnollisesti päästä mukaan kavaljeerina, mutta pahaksi onneksi sattui tuo keinujutusta aiheutunut poistumiskielto. Tuntien kuitenkin komppanianpäällikön rehdin luonteenlaadun hän rohkeasti astui tämän virkahuoneeseen, pysähtyi ohjesäännön määräämän välimatkan päähän ja esitti tosiseikat sekä kainon toivomuksensa saada liittää oma vähäpätöisyytensä mainitun juhlan muonavahvuuteen.

Edellämainittu esimiehen positii- vinen ominaisuusko vai Callen synnynäinen supliikkiko pelasti tilanteen, koska majurin suupielessä nytkähteli ja lyhyeen tapaansa hän kutsutti päivystävän upseerin paikalle.

"Putkan ovet auki, kadetti Långlås lähtee iltalomalle!" tiedotti majuri karskilla huumorillaan asian järjestyksen valvojalle.

No, emme tiedä mitä kaikkea juhlassa tapahtui; sehän on usein sellaista, josta sotapäiväkirjatkin vaikenevat, mutta jostain syystä olivat Långlåsin ja joidenkin toisten juhlavieraiden käsitykset sotilaselämästä lyöneet ristiin koska se aijotaan toteuttaa.

Ensi vuoden vuosikokoukselle tulee Kadettikunnan hallitus esittämään, että vuodesta 1963 alkaen ei Kadettikunnan jäseniltä enää kerätä Suomen Marsalkka Man- nerheimin Kadettisäätiölle henkilökohtaisia lahjoituksia. Sen sijaan korotetaan Kadettikunnan jäsenmaksua niin, että Kadettikunta pystyy tukemaan säätiön toimintaa sellaisella vuotuisella lahjoituksella, joka mahdollistaa säätiön jatkuvan toiminnan. Tämän muutoksen tärkeimpänä tarkoituksena on saattaa kaikki Kadettikunnan jäsenet samaan asemaan säätiön suomiin etuihin nähden. Periaatteessa tämän muutossuunnitelman hyväksyi jo tämän vuoden vuosikokous ja ensi vuonna se aijotaan toteuttaa.

Väärinkäsitysten poistamiseksi mainittakoon, että edellä mainittu muutos ei mitenkään muuta niiden jäsenien suhdetta säätiöön, jotka aikaisemmin ovat lahjoituksillaan tukeneet säätiön toimintaa. Jotta tällainen jäsen olisi välittömästi ja jatkuvasti oikeutettu nauttimaan säätiön suomia etuja, on hänen entiseen tapaan annettava tänä vuonnakin lahjoituksensa säätiölle. Ikävien yllätyksien välttämiseksi on syytä toimia tämän mukaisesti.

Kadettikunnan sihteeri

S
i
h
t
e
e
r
i

t
i
e
d
o
t
i
a

USA:n jalkaväkidivisioona m/62

V 1957 voimaan tulleen Pentomic-organisaation osaksi on tullut vaihtua viiden vuoden käytön jälkeen. Nyt on päätytty eräänlaiseen runko-organisaatioon, joka on kaikilla divisioonatyypeillä periaatteessa samanlainen. Divisioonan taisteluosaan kuuluu kolme prikaatin esikuntaa, joille kullekin voidaan alistaa 2—5 jalkaväki- tai panssaripataljoonaa käyttötarkoituksesta riippuen. Divisioonan keskivahvuus on n 15000 miestä.

Jalkaväkipataljoona on divisioonan peruselementti. Se pystyy itsenäiseen toimintaan. Pataljoonassa on kolme kiväärikomppania ja esikuntakomppania. Pataljoonalla on hallussaan kaikki nykyisen tekniikan tarjoamat apuvälineet mm nykyaikainen pst- ja if-aseistus. Pataljoona taistelee jalkautuneena, vain erät joukkueista ovat täysin moottoroituja.

Divisioona joukkoihin kuuluu tiedustelupataljoona (heli-kopterikalusto), panssaripataljoona, lentopataljoona, pioneeripataljoona, viestipataljoona, divisioonan tykistö ja huoltojoukot.

Jalkaväkidivisioona on tarkoitettu käytettäväksi vähäteisessä maastossa.

(Allg. Schweiz. Militärzeitschrift 4/62)

USA:n ilmavoimien C—135 B

USA:n ilmavoimat ovat saaneet käyttöönsä uusimman ja raskaimman kuljetuskonetyypinsä C—135 B. Koneen nopeus on 960 km/t ja toimintasäde 14500 km. Täyssissä varusteissa olevia miehiä kone voi kuljettaa 126 ja vaihtoehtoisesti kuollutta painoa 35½ tn. Täydessä lastissa kone voi lentää yhtämittaa lähes 5000 km. Se tarvitsee kuormattunakin nousua varten vain 2200 m pitkän kiitoradan.

(Soldat und Technik 11/62)

Ruotsin ilmavoimat

Ruotsin ilmavoimat ovat varustaneet jälleen useita laivueita Draken-koneilla, joten taistelurykmenteillä on nyt mitä nykyaikaisin kalusto. Ilmavoimien kantahenkilöstö käsittää 5500 upseeria ja aliupseeria sekä n 6000 siviilitoimihenkilöä (Huomaa suhdet!).

Yksiköitä on käytössä seuraavasti

- 9 päivähävittäjärykmenttiä, à 3 laivuetta
- 5 tiedustelulaivuetta
- 4 rynnäkkörykmenttiä
- 2 yöhävittäjärykmenttiä
- 1 kuljetuslaivue
- 1 pelastuslaivue

Yhteensä siis n 50 laivuetta ja 1200 lentokonetta.

Lähes kaikki färkeät lentotukikohtat on rakennettu ydinpommeilta suojaaviin kallioihin. Lukuisa määrä varakenttiä on rakenteilla.

(Wehrkunde 9/62 ja Visier 18/62)

Uusia Mig-koneita sarjavalmistukseen

Neuvostoliitossa on saatu sarjavalmistusasteelle Mig-23 ja -24 tyypit, jotka tietävästi ovat kilpailukelpoisia USA:n Starfighterin kanssa. Mig-23 on yksipaikkainen torjuntahävittäjä, joka saavuttaa 2500 km tuntinopeuden ja sen maksimi lentokorkeus on 25 km. Aseistuksena on kaksi 28

Uutispaloja

37 mm Ikkanuuna ja ilmasta ilmaan ohjukset. Mig-24 on jokasäänhävittäjä. Siinä on kaksi moottoria ja se saavuttaa 2400 km tuntinopeuden. Aseistuksena ovat hävittäjäohjukset.

(Wehrkunde 9/62)

Ruotsalainen raskas sinko

Bofors on kehittänyt uuden 90 mm raskaan singon. Ase on sijoitettu joko 0,25 tn maastovaunuun tai erilliselle kakkipyöräiselle lavetille. Tärkeimmät numerotiedot ovat

- paino 260 kg
 - ampumaetäisyys 1000 m
 - tulinopeus 8 ls/min
 - lähtönopeus 715 m/sek
 - laukauksen paino 14,3 kg
- Läpäisykykyä ei ole ilmoitettu.

(Soldat und Technik 11/62)

T 54:n uusi muunnos

Tämän vuoden aikana lienee Neuvostoliitossa tullut palveluskäyttöön T 54 panssarivaunun uusi muunnos, jossa muiden parannusten lisäksi on erityisen tehokas infrapunavälineistö. Vaununjohtajalla on tornissa infrapunavalonheitin, jonka ulottuvuus on n 400 m. Ampujan i-valonheitin on tykin vieressä. Sen avulla pystytään tähtäämään 800—1000 m etäisyydelle. Ajajalla on lisäksi oma i-lähi-valonheitin. Valokuvista päätellen on myös tykin kaliperia lisätty ja putki varustettu suuhidastimella.

(Soldat und Technik 11/62)

Itävallan puolustusvoimissa uudelleenjärjestely

Itävallan puolustusvoimien tehoa kohotetaan uudelleenjärjestelyn avulla. Seuraavat uudistukset on annettu tiedoksi

1. Nykyiset yhdeksän prikaatia muutetaan seitsemäksi taisteluprikaatiksi, joissa ovat erilliset koulutusyksiköt 3 kk kestävää peruskoulutusvaihetta varten.
2. Alokkaat tulevat astumaan palvelukseen vuosittain neljässä erässä nykyisen kahden asemasta.
3. Jokaiseen Itävallan yhdeksästä läänistä perustetaan alueellinen esikunta.

Uudistuksiin ryhdytään ensi vuoden alusta.

(Soldat und Technik 11/62)

Uusi venäläinen miehistönkuljetusajoneuvo

Viime vuoden lopulla saatiin länteen ensimmäiset tiedot uudesta venäläisestä panssaroidusta miehistönkuljetusajoneuvosta. Siihen sopii kuljettajan lisäksi 14 miestä. Aseistuksena on 12,7 mm itkk ja kaksi 7,62 mm kk:a. Ajo-

neuvo on päättä suojamaton. Sen paino on 8 tn ja se on varustettu neljällä pyöräparilla. Maalla se saavuttaa 80 km tuntinopeuden. Sillä voidaan liikkua myös vedessä, jollain nopeus on 10 km tunnissa.

(Military Review 9/62)

Tietoja lentokonevahvuuksista

Seuraavassa esitetään tietoja eräiden maiden sotilas-lentokoneiden lukumääristä

USA	35000
Englanti	5000
Ranska	3000
Länsi-Saksa	1800
Italia	1500
Ruotsi	1200
Neuvostoliitto	20000
Kiina	3000
Pohjois-Korea	1000

(Visier 18/62)

NATOn voimaryhmä Italiassa

Pohjois-Italiassa on Veronan ja Monifalconen välisellä strategisella alueella eräs NATOn voimakkaimmista joukkokesityksistä Euroopassa. It-ohjusvyyhykkeen suojaamalla alueella on useita italialaisia panssari- ja moittoroituja divisioonia. Näiden lisäksi on Veronan ympärillä "strategisena palokuntana" amerikkalainen valiojoukoista muodostettu yhtymä SETAF, jonka vahvuus on n 10000 miestä. Yhtymällä on ydinräjähteiden ampumiseen soveltuvaa tykistöä ja taktillisia ohjuksia. Sen tehtävänä on torjua hyökkäykset Pohjois-Italiaan erityisesti "Friulin portin" suunnasta. (Itävallan vastaisella rajalla)

(Allg.Schweiz. Militärzeitschrift 7/62)

Egypti varustautuu

USA:n sanomalehtitietojen mukaan on Egypti hankkinut Varsovan liiton jäsenmailta huomattavan määrän nykyaikaisia aseistusta. Seuraavia lukuja on mainittu: laivastolle 12 sukellusvenettä, 7 hävittäjää (2 Skoryi-tyyppiä) ja 2 kpl 8000 tn Kirow luokan risteilijää, ilmavoimille on hankittu n 200 Mig-17 ja 90 Mig-19 hävittäjää (70 Mig-19:ää on vielä tulossa), 20 IL-16:tta (tulossa vielä 40 kpl) ja muutamia IL-28 kuljetuskoneita. Maavoimia ei ole myöskään unohtettu, sillä panssarijoukot ovat saaneet entisen Centaurion kaluston täydennykseksi 90 kpl T54 vaunuja ja n 400 lienee vielä tilauksessa. Raskaita "Stalin"-vaunuja on hankittu 60 ja tulossa on vielä 40 kpl. Panssaroi- tujia miehistönkuljetuspanssarivaunuja on ostettu 600 kpl ja tulossa on 1000 kpl.

Presidentti Nasser on ilmoittanut näiden hankintojen tarkoituksena olevan vahventaa Egyptin armeijaa kolmella divisioonalla.

Neuvostoliitosta vuoteen 1964 mennessä hankittavan kaluston arvo lienee n 118 milj Smk. Koska Egypti potee jatkuva talouskriisiä, ihmetellään luonnollisesti mistä

saadaan rahat puolustuslaitokselle. Yksinkertainen johtopäätös on — USA:lta, sillä USA antaa Egyptille joka vuosi talousapua lähes 23 milj mk arvosta!

Todella taitavaa diplomatiaa.

(Wehrkunde 11/62)

F 104:n tuotanto

Seitsemän eri maata nimittäin USA, Belgia, Länsi-Saksa, Hollanti, Italia, Japani ja Kanada ovat valinneet ilmavoimiansa rynnäkköhävittäjätyyppiä 2-machin Super Starfighterin. Tätä konetta valmistaa 21 lentokonetehdasta em maissa. Tällä hetkellä on valmiina 400 konetta tarvittavine kenttäkalustoineen. V 1963 kohonne luku tuhanteen ja v 1964 2000:een. Mainittakoon, että koneen hinta lienee n 400—500 milj mk, mutta se lieneekin laadultaan tällä hetkellä paras koko maailmassa.

(Truppenpraxis 11/62)

Uusi pst-ohjus Entac T 581

USA:n armeija valitsi uudeksi pst-ohjustyyppiä SS-10 jälkeen ranskalaisen kehittämän Entac T 581 yhden miehen pst-ohjuksen. Ohjuksen käyttövoimana on kaksivaiheinen kiinteällä polttoaineella toimiva moottori. Sen maksimiampumaeäisyys on 2000 m. Ohjaus tapahtuu kannettavasta komentolaitteesta, joka lähettää lankaa pitkin ohjuksen häiriöttömiä sähkösignaaleja.

(Interavia 3/62)

Minuteman kauko-ohjukset

USA:lla on tällä hetkellä omalla alueellaan 150 Minuteman mannertenvälistä ohjusta, jotka ovat jatkuvassa ampumavalmiudessa maanalaisissa siiloissa. Ohjelmassa on 750 siilon rakentaminen tälle tyyppille. Tämän kolmi- vaiheisen ohjuksen kantama on 10100 km ja ä hinta 128 milj mk.

(Visier 22/62)

Varsovan liiton panssarivaununkalusto

Esimerkkinä suurvaltojen panssarivaunumääristä esitetään seuraava luettelo idästä:

Neuvostoliitto	55000 kpl
Tsekkoslovakia	3500
Puola	2750
Bulgaria	2000
Itä-Saksa	1700
Unkari	400

Yht 65350 kpl

Neuvostoliiton psvkalustosta on 7500 vaunua Itä-Saksassa. Panssarijoukkojen organisaatio perustuu kolmi- jatoon, rykmentissä 3 pataljoonaa, pataljoonassa 3 kom- paniaa (ä 10 vaunua), kompaniassa 3 joukkuetta ä 3 vaunua.

(Visier 22/62)

Upseeri
kasvattajana
ja
kansalaisena
muuttuvassa
yhteiskunnassa

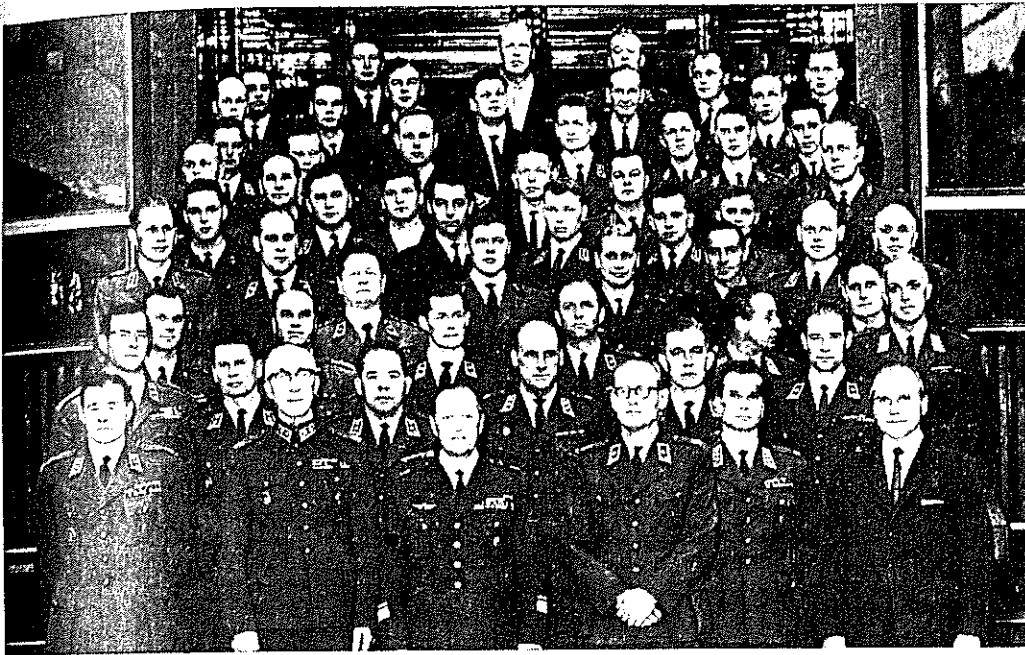
Upseeriliiton ja Kadettikunnan järjestäminä pidettiin 8.—10. 11. 62 opintopäivät, joiden aihe oli yllä olevan otsikon mukainen ja tarkoituksena upseerikunnan sisäisen yhteyden lujittaminen ja yhteiskunnallisen valvetuneisuuden lisääminen. Opintopäivien johtajana toimi Kadettikunnan puheenjohtaja kenraalimajuri O Seeve ja kurssin vanhimpana evl U Matikainen.

Päivien toimeenpanopaikkana oli SOK:n osuuskauppaopisto Jollaksessa, joka nykyaikaisine tiloineen tarjosi tällaiselle tilaisuudelle erittäin sopivat puitteet. SOK vastasi myös osanottajien majoituksesta ja muonituksesta erinomaisella tavalla, josta aiheutunut säästö oli varmasti järjestöille sangen tervetullut tuki. Maanpuolustuskysymyksiin aina suopeasti suhtautunut SOK ansaitsee tästä varmasti upseeriston yksimielisen kiitoksen. SOK:n puolesta oli ystävällisenä isäntänä opiston rehtori maisteri V Lahdenpää.

Opintopäivien osanottajiksi oli puolustusvoimain komentajan luvalla voitu irroittaa muista palvelustehtävistä 38 upseeria, jotka olivat virka-asemaltaan lähinnä joukkoyksikön komentajia, perusyksikön päälliköitä ja sotakoulujen opettajia. Lisäksi osallistui päiville seuraajina toistakymmentä upseeria Upseeriliiton ja Kadettikunnan hallituksesta sekä Pääesikunnasta.

Kenraali Seeve totesi päivien avaussanoissa yhteiskunnallisen tietouden merkityksen jatkuvasti olevan lisäytymässä. Mm kadettikoulujen opetusohjelmien uusiminen oli selvänä esimerkkinä siitä, että myös puolustuslaitoksessa tämä on otettu huomioon. Uuden opetusohjelman mukaan kasvatettujen upseereiden vaikutus näkyy kuitenkin vasta vuosien kuluttua. Tämänlaatuista koulutusta tarvitaan nyt jo mm pystyäksemme ymmärtämään oikein varusmiesten henkisen asenteen.

Luentojen sisältöä ei tässä yhteydessä ole mahdollista selvittää aineiston runsauden vuoksi. Yleiskuvan saamiseksi mainittakoon kuitenkin, että näiden päivien yhteydessä perehdyttiin osanottajat mm muuttuvan yhteiskuntamme muuttuvaan kulttuuriin, yhteiskuntamme ajankohtaisiin pulmakysymyksiin, nykyaikaiseen nuoris- ja aikuiskasvatukseen, työmarkkinajärjestöjen tehtävään ja toimintamuotoihin, upseerin asemaan ja tehtäviin nimenomaan kasvattajana, puolustuslaitoksessa nykyisin tapahtuvaan kansalaiskasvatukseen, puolustuslaitoksen osuuteen yhteiskunnallisen toiminnan eheyttäjänä, suhdetoimintakysymyksiin jne. Mainittakoon, että puolustuslaitoksen ulkopuolisten luennoitsijoiden taholta korostettiin erittäin voimakkaasti ryhmätyöskentelyn (teamwork) merkitystä. ”Oikea mies oikeaan paikkaan ja oikeaan ryhmään”, koska ”ryhmässä järki tiivistyy”. Ryhmätyöskentelylle etsittiin sovellutusmahdollisuuksia jopa miehistönkoulutuksessa. Mm USA:n armeijassa kiinnitetään erityinen huomio ryhmien löytämiseen ja niiden säilyttämiseen vielä sa-yksiköissäkin. Meillähän ryhmätyöskentely on ainakin kantahenkilökunnan kurseilla sotakouluissa ja esikunnissa ollut jo pitkään

Opintopäivien
osanottajat
ryhmäkuvassa
SOK-opiston
portailla

käytössä. Sovellusmahdollisuuksia on varmasti vieläkin enemmän.

Opintopäivien ohjelmaan sisältyi myös ryhmätyöskentelyä. Osanottajat joutuivat työryhminä käsittelemään kolme eri kysymystä, joista esimerkkinä mainittakoon seuraava

Millä tavalla on puolustusvoimissa ristiriidotta yhdistettävissä toisaalta rauhanajan kansalaiskasvatus demokraattista yhteiselämää varten ja toisaalta kriisitilanteeseen varautuva kasvatus kurinalaista sotilasyhteisöä varten?

Ryhmätöiden tulokset esitettiin yhteisessä keskustelutilaisuudessa, jossa virisi erittäin vilkas mielipiteiden vaihto. Tämäkin oli eräänä osoituksena osanottajien kiinnostuksesta tämänlaatuisiin kysymyksiin.

Tiiviiseen ohjelmaan sisältyi myös veljesilta SOK:n reserviupseerikerhon kanssa, jossa käsiteltiin lyhyiden alustusten puitteissa eräitä maanpuolustukseen liittyviä kysymyksiä. Välillä laulettiin copperalaulaja Tuomisen johdolla muutamia hyviä marssilauluja niin, että SOK-opiston ikkunat helisivät. Laulunjohtajan tunnustus laulusalasta ei varmaankaan ollut aiheeton. Illan päätti käynti opiston erinomaisessa saunassa.

Päivien parin viimeisen tunnin aikana Upseeriliiton ja Kadettikunnan puheenjohtajat selvittivät järjestöjensä toimintaa ja tarkoituksia. Mm järjestöjen yhdistämiskysymystä käsiteltiin jälleen. Niin toivottavaa kuin se ehkä olisikin, näyttää olevan lukuisia syitä, jotka ovat esteenä ajatuksen toteuttamiselle. Tärkein on se, että Kadettikunnan jäsenistä on jo noin kolmas osa evp-upseereita. Heille on Kadettikunta aatteellisessa mielessä tärkeä yhdysside muihin Kadettikoulun kasvattajiin. Upseeriliittoa pidettäneen enemmänkin palveluksessa olevan upseeriston taloudellisia etuja

ajavana järjestönä. Yhdistämiskysymys on joka tapauksessa jatkuvasti ajankohtainen.

Osanottajille oli varattu tilaisuus kirjallisesti lausua mielipiteensä opintopäivien tarpeellisuudesta yleensä ja niiden ohjelmasta. Kaikkien yhteinen mielipide oli, että päivät vastasivat tarkoitustaan ja, että niitä kannattaa vastaisuudessa järjestää. Saattaa olla niin, että ohjelma oli hieman liian tiivis.

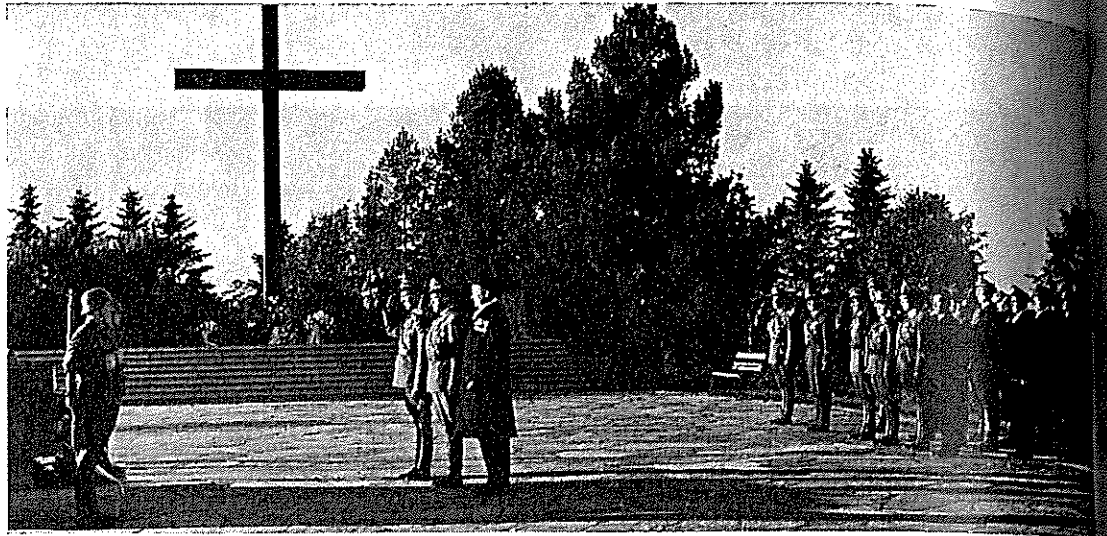
Lopettajais-tilaisuudessa kenraali Seeve luovutti SOK-opistolle muistolahjan sekä kelpo emännille suklaarasiat ja kukkia. Kurssilaiset hoitivat muutenkin suhdetoimintakysymykset sangen hyvin, sillä lahjojen luovutuksen jälkeen lauloi nopeasti koottu kuoro serenaadillaan emäntiemme silmät kosteiksi.

Upseeriston yhteiskunnallisen kasvatuksen kannalta voidaan todeta tietenkin, että vain sangen pieni osa meistä pääsee osallistumaan näihin keskitetysti järjestettyihin tilaisuuksiin. Näin ollen tuleekin mieleen, että kadettiipiirit voisivat järjestää varuskunnittain vastaavanlaista toimintaa. Päteviä luennoitsijoita saataisiin vastavuoroisesti reserviupseeriston taholta, joille me olemme jatkuvasti antaneet luennoitsija-apua. Asiantuntijoita on tietysti omassakin piirissä. Evp-jäsenet on saatava tämänlaatuisen toimintaan mukaan.

Järjestöjen puheenjohtajat totesivat lopettajais- sanoissaan kumpikin, että opintopäiville asetetut tavoitteet tulivat saavutetuiksi ja varmasti itsekukin oli saanut ajatuksen aiheita ja herätteitä. Näihin toteamuksiin voivat varmasti kaikki mukanaolleet yhtyä. Toivottavasti saadut herätteet leviävät osanottajia laajemman piirin tietoisuuteen, ja toivottavasti myös kadettiipiirit saavat näistä aiheen uuden toimintasarjan avaamiseen. Silloin on tarkoitus varmasti parhaiten saavutettu.

Kadetti
kurssien

uulumisia

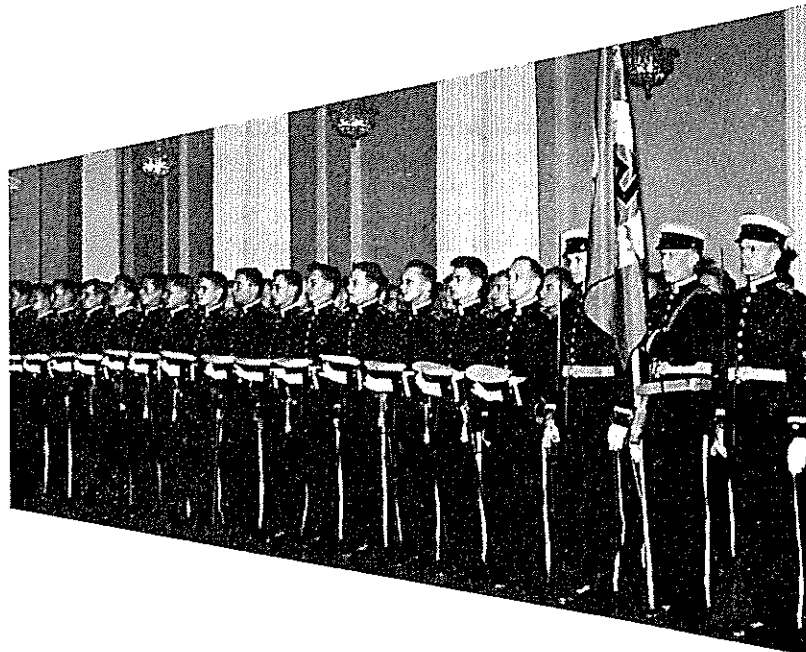

28. kadettikurssi vietti 20. 10. 62 15-vuotisjuhlaansa.

Hietaniemen sankarihaudalle laskivat kurssin puolesta seppelän majuri M Uotinen, kapteeni H Alastalo ja kapteeni M Caselius, sekä Suomen Marsalkan haudalle majuri R Setälä, kapteeni H Pohjanpää ja yliluutnantti evp A Arima. Lisäksi laskettiin kukkia luutnantti K G Strangin haudalle.

Iltajuhlassa puhuivat majuri Olli Tikka ja kapteeni H Pohjanpää. Kadettikurssin puolesta kävi lähetystö esittämässä tervehdyksensä samana päivänä koulunsa vuosijuhlaa viettäville Haminan kadeteille.

Uusia upseereita
kadettikuntaan

Kadettikunnan jäsenmäärä lisäytyi jälleen tun-
tuvasti 126 uuden upseerin saadessa 26. 10. 62
upseerin valtakirjansa. Uudet renkaat valmistu-
neiden kadettikurssien vankassa ketjussa olivat
47. kadettikurssi ja 32. merikadettikurssi.

Nimittäminen upseerin virkoihin tapahtui perin-
teelliseen tapaan presidentin linnassa. Tämän jäl-
keen kurssit suorittivat kunnianosoitukset Hieta-
niemessä. Iltapäivällä jaettiin Kadettikoulussa ja
Merisotakoulussa todistukset aktiiviupseeritutkin-
non suorittaneille. 47. kadettikurssin parhaaksi oli
selviytynyt ltn A Lavento, ilmasotalinjan parhaaksi
ltn A Miettinen ja 32. merikadettikurssin par-
haaksi ltn J Visa. Maavoimien kunniamiekan sai
ltn T Heikkilä, ilmavoimien ltn A Miettinen ja
merivoimien ltn J Visa.

Stipendejä jaettiin yhteensä 785 000 mk. Kadetti-
kunnan lahjoittamat stipendit saivat ltn A Laven-
to, ltn A. Miettinen ja ltn M Kaitila.

Kadettikunnan puolesta toivottivat Kadettikou-
lulla evl E Hirva ja kapt A Euramo sekä Merisota-
koululla maj I Tiainen ja maj P Ojanperä uudet
upseerit tervetulleiksi Kadettikunnan riveihin.

Kylkiraudan toimituskunta onnittelee sotilaa-
listen opintojensa toisen erän nyt päättäneitä
uusia upseereita ja toivottaa Teidät tervetulleeksi
lehtemme lukijakuntaan sekä avustajikseen.

Tohtoriksi väitelleet Kadettikunnan jäsenet

Kylkiraudan toimituskunta on päättänyt julkaista kuvasarjan korkeimman yliopistollisen oppiarvon saavuttaneista Kadettikunnan jäsenistä ja heidän väitöskirjojensa aiheen. Toimituksen tiedossa ovat alla mainitut tohtorit. Mikäli lukijakunnan tiedossa on muita "kadetti-tohtoreita", pyydetään siitä ilmoittamaan toimitukselle.

Filtri
Kapt E Palosuo
v 1953

A Treatise of Severe Ice Conditions in the Central Baltic

Teoltri
Kapt Y Massa
v 1954

Kulttuurin ongelma Oswald Spenglerin historian filosofiassa

Valttri
Prof. yllil P Koli
v 1955

Ennakkoluuloista teollisessa organisaatiossa

Valttri
Kom K Killinen
v 1956

Demokratia ja totaalinen sota

Valttri
Kapt E Lanu
v 1956

Poikkeavan alkoholikäytön täytymisen ongelma

Valttri
Maj R Hyvärinen
v 1958

Monistic and pluralistic interpretations in the study of international politics

Maat ja metsättri
Maj O Seppovaara
v 1962

Zur Systematik und Ökologie des Laches und der Forellen in den Binnengewässern Finnlands

Filtri
Kapt V Luoma
v 1962

Valtion virkamiesten järjestäytyminen Suomessa

60 VUOTTA

Huhtala, V O 1. 1. Helsinki
 Herranen, U O 12. 1. Jyväskylä
 Luukko, T H 30. 1. Helsinki

Iivonen, E E 3. 2. Porvoo
 Järvinen, V E N 8. 2. Helsinki
 Väinölä, K M 11. 2. Helsinki
 Juntto, M A 24. 2. Rovaniemi

Enkiö, S L 3. 3. Helsinki
 Vasama, Y E 18. 3. Helsinki
 Stolpe, N T 26. 3. Kaukas
 Antila, E I 31. 3. —

Puhakka, K A 11. 4. Taavetti
 Vuori, V K 12. 4. Tampere
 Kivikuru, A S 17. 4. Helsinki
 Larjo, T J 26. 4. Kuopio
 Roschier, E I 26. 4. Helsinki

Virkkunen, L O 6. 5. Helsinki
 Lahelma, A O 22. 5. Helsinki
 Sivula, R O 22. 5. Helsinki
 Arra, P J 27. 5. Helsinki
 Gahnström, S F W 27. 5. Dragsvik

Wäänänen, Hannu 9. 6. —
 Huhtala, P V J 10. 6. Helsinki
 Koivistoinen, S M J 15. 6. Helsinki
 Kervinen, A G K 16. 6. Kuopio
 Sundblad, A A 17. 6. Helsinki
 Rainio, A J 19. 6. Lahti
 Sovio, J O 22. 6. Helsinki
 Kannas, V A 28. 6. Tikkurila

Sonck, L H 15. 7. Dragsvik
 Rantanen, O K 19. 7. —
 Korttila, V A 30. 7. Kuopio
 Hinnerichsen, P O L 1. 8. Helsinki
 Koskinen, V A E 15. 8. —
 Penttinen, Reino 21. 9. Joensuu
 Glantz, T E 23. 9. Helsinki
 Harlahti, O A 26. 9. Helsinki
 Reinivuo, E A 26. 9. Loviisa

Helppi, S H 6. 10. —
 Huttunen, N O 6. 10. Helsinki
 von Hertzen, Ernst 9. 10. Helsinki
 Reunanen, A A 12. 10. —
 Miettinen, M J 14. 10. Helsinki
 Turpeinen, P O 15. 10. Lappeenranta
 Lejon, K H 17. 10. Kuorevesi
 Härnänsuo, J H 31. 10. Savonlinna

Mäntylä, A A 1. 11. —
 Pennanen, Antti 6. 11. Helsinki
 Vuori, A J J 23. 11. Riihimäki

Sulanko, L E 3. 12. Helsinki
 Kraemer, N G 6. 12. Helsinki
 Lampola, T J 8. 12. Hämeenlinna
 Harne, A A R 20. 12. Helsinki
 Sarmo, N G 23. 12. Vaasa
 Salonmies, S K 24. 12. Helsinki

50 VUOTTA

Pietarinen, V A 1. 1. —
 Manner, J H 5. 1. Oulu
 Peuranheimo, Olavi 8. 1. —
 Kankaanpää, R A 14. 1. Pori
 Aho, J H 17. 1. Helsinki
 Kerke, E V 21. 1. Turku
 Toivonen, T I 21. 1. —

Linkola, Y A M 3. 2. Klukainen
 Humalsaari, S K 7. 2. Pori
 Karhula, U S 10. 2. Helsinki
 Inkinen, Onni 15. 2. Turku

**Vuoden
 1963
 aikana
 merkkivuosisä
 täytävät
 Kadettiupseerit**

Halla, A S 19. 2. Turku
 Pakarinen, S V 19. 2. —
 Tehola, Yrjö 21. 2. Helsinki
 Lahtinen, Y J 26. 2. Tampere

Rautiainen, V P K 6. 3. Helsinki
 Wingvist, A G 6. 3. Ylämylly
 Wind, T-U H 8. 3. Pietarsaari
 Karhunen, Jorma 17. 3. Nokia
 Korhonen, A O 21. 3. Tervo
 Kakkuri, V V A 23. 3. Helsinki
 Melasniemi, I Y 23. 3. Turku

Lahtela, Kullervo 2. 4. Tapiola
 Mäkinen, V J P 7. 4. Helsinki
 Koponen, T I 12. 4. Virrat
 Siivonen, E I 20. 4. Turku
 Jussilainen, V A 24. 4. Helsinki
 Somerkari, V-P 24. 4. Helsinki

Temmes, E A 1. 5. Rovaniemi
 Parma, V-A 5. 5. Valtimo
 Toivonen, E J 5. 5. —
 Kokkonen, Vilho 12. 5. Heinola
 von Numers, O G T 14. 5. Dragsvik
 Lilja, J E E 16. 5. Kuopio
 Arimo, A O O 18. 5. Helsinki
 Lempiäinen, J A A 25. 5. —
 Purra, E J 29. 5. Helsinki

Temmes, M J H 3. 6. Helsinki
 Haukijärvi, J J 19. 6. Helsinki
 Lehto, L J 21. 6. Hämeenlinna
 Gottleben, O A 22. 6. Rovaniemi
 Ilvonen, Arvi 22. 6. Lievestuore
 Koski, K K 25. 6. —

Piippo, L J 6. 7. Lappeenranta
 Rautanen, O J M 8. 7. Helsinki
 Sahramaa, H L 8. 7. Selki
 Malmari, Y A 14. 7. Helsinki

Lertola, M M 3. 8. Turku
 Kumpula, Väinö 10. 8. Hamina
 Volanen, L S 13. 8. Helsinki
 Elomaa, M H 15. 8. Tampere
 Pallasvuo, Roine 16. 8. Riihimäki
 Simonen, R R 19. 8. Hämeenlinna
 Vartiainen, T V 20. 8. Helsinki
 Tolonen, V K 29. 8. Kajaani
 Claudelin, L A O 30. 8. —

Turkki, R J 5. 9. Kauhava
 Elovaara, V R 15. 9. Hämeenlinna
 Karppinen, Martti 21. 9. Helsinki
 Vaasterä, A A 26. 9. Turku
 Larkas, H N O 30. 9. Oulu
 Pollari, K A J 30. 9. Iittala

Knaapi, P O 4. 10. Helsinki
 Kuvaja, K K 4. 10. —
 Läykki, A O 8. 10. Tikkakoski
 Weck, H V 16. 10. Helsinki
 Vierimaa, V J 18. 10. Ylitornio
 Ryytänen, M I 28. 10. Helsinki
 Puolakka, M V 30. 10. Kangasniemi

Aarnio, K S K 1. 11. Turku
 Hannila, E J 8. 11. Rajamäki
 Tanskanen, T A 15. 11. Kuopio
 Mäkelä, E K E 28. 11. Tervakoski
 Pulliainen, K J 30. 11. Varkaus

Heiskanen, Y O S 5. 12. Mikkeli
 Lammi, T I 10. 12. Pukimäki
 Tuomisalo, O V 10. 12. Helsinki
 Pelttari, P T 12. 12. Hämeenlinna
 Wäänänen, N O R 22. 12. Suomenlinna
 Törmi, J A 25. 12. Ilomantsi
 Sandström, H A 26. 12. Helsinki
 Kautto, T E A 29. 12. Helsinki

Sisällysluettelo

	Sivu
Puolustusvoimain komentajan tervehdys	4
Yrjö Iyhä: Pyhä yö	5
Kenttäpiispa: Pyhän kunnioittaminen	6
In Memoriam	7
Kapt Aimo Pajunen: Puolustusneuvosto, sen tehtävät ja toiminta	8
Evl M Santavuori: Meidän aikaan	12
Prof O Gripenberg: Sotilaspuhumme Haminan rauhasta Suomen itsenäisyyteen	17
Sotilashymyä	22
Martti Sakari: 35. Kurssin vaiheilta	23
Maj A Purhonen: Historiallisia paloja vapaussodan vaiheilta	24
Sotapässi: Keinu ja kunnia	26
Sihteerin tiedotus	27
Uutispaloja	28
Upseeri kasvattajana ja kansalaisena muuttuvassa yhteiskunnassa	30
Kadettikurssien kuulumisia	32
Syntymäpäiväluettelo	34

Sihteerillä

on

tärkeätä asiaa

sivulla 27

OTSIKKOKUVA

Joulu Hietaniemessä

Valok PEKuVaK

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti

N:o 57

Päätoimittaja: evl E Korpikoski, PEjärj-os,
puh 625801/2231

Toimituskunta:

evl E Korpikoski (phj), majt P Ojanperä (siht),
J Valtanen, kaptt N Lappalainen, A Pajunen
ja maist U Ryönänkoski

Toimitussihteeri: kapteeni N Lappalai-
nen, PEjärj-os, 625801/2286

Ilmoitukset:

T:mi Helka Maula puh. 38 808

Taloudenhoito ja ilmoitusaineisto:
rouva Irja Wonkka, Lūsank 1, Helsinki,
12681/333

Kuvalaatat: Helander — Kliché

Osoitteen muutokset: Kadettikunnan toimisto,
Fredrikink 16 A, 625801/2177 tai 57384

POSTISIIRTOTILI 30 909

Kenraaliluutnantti T. J. A. HEIKKILÄ
seikkailee taas

SIMO PENTTILÄ gringon suudelma

Viidessä vuodessa ovat Meksikon olot muuttuneet, mutta konnat ovat aina konnia, naiset yhtä kauniita kuin ennenkin ja kenraaliluutnantti T. J. A. Heikkilä entistään ritarillisempi ja rohkeampi. Sankarin vanhat ystävät ovat kaivanneet uusia seikkailuja — nyt ne ovat tulleet. 216 sivua. 800/1000:—.

otava

Sotahuumoria **OLLI ARO** sattuihan sitä sodassa

Riemastuttava kertomus loputtoman kekseliäästä ja sanavalmiista taistelulähetti Taisto V. Puuskasesta, joka järjestää rintamatovereilleen hilpeitä hetkiä ja esimiehilleen harmaita hiuksia. 160 sivua. 700/900:—.

Siviilihuumoria **ARIJOUTSI** vintti pimeänä

Pakinoitsijalla itsellään ei suinkaan ole ollut "vintti pimeänä" tätä kirjaa kirjoittaessaan. Jokapäiväisistä arkielämän ilmiöistä, kuten kaurapuurosta, avantouinnista ja auton kujeista, sekä sinfoniamusiikista, nonfiguraatiivisesta taiteesta ja festivaaleista on Arijoutsi jälleen kehittänyt runsaan annoksen tarttuvaa nau-rua. 95 sivua, Karin kuvittama. 450/600:—.

Ilmailun
historiaa

JOPPE KARHUNEN kiitävät siivet

Mielenkiintoinen ja mukaansatempaavasti kirjoitettu kuvaus suihkuilmailusta sekä suihkukoneiden kehityksestä. 244 sivua. 900/1300:—.

Sota-ajan
historiaa

L. TOIVIAINEN jääkenttien taistelija

Jännittävä kuvaus Suursaaren valtauksesta maaliskuussa 1942. Kartat, asiakirjaliitteet ja tositilanteissa otetut kuvat valaisevat esitystä. 203 sivua. 900/1200:—.

KUSTAA VILKUNA sanan valvontaa 1939–44

otava

Sodanaikaisen sensuurijohtajan kirja sensuurin kulissien takaa. 2. painos. 183 sivua. 700/950:—.